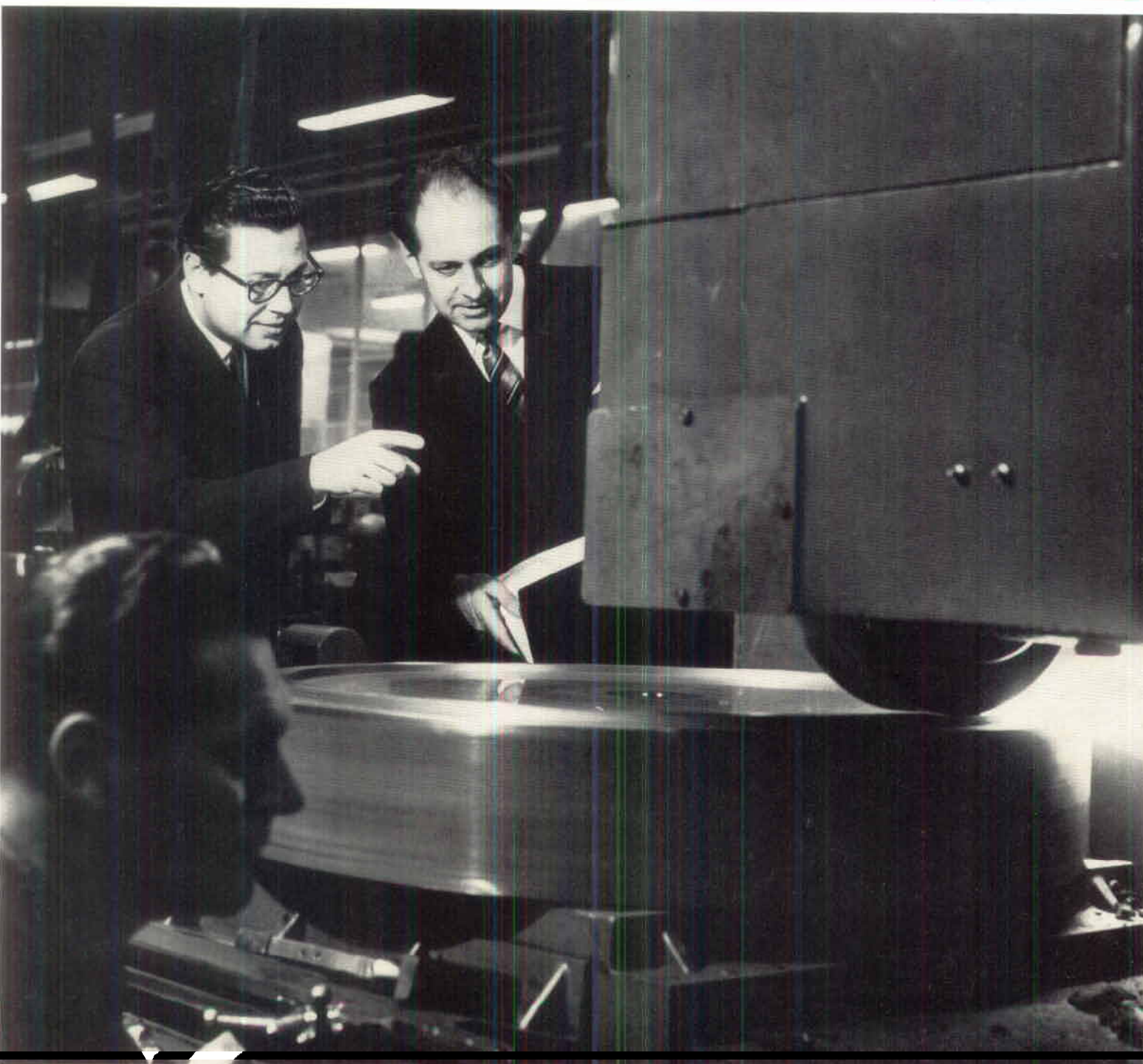

BRÄNNPUNKTEN

Personaltidningarnas Redaktörsklubb

tillkom 1945 genom ett Höganäs-initiativ, och "Brännpunktens" huvudredaktör har under ett tiotal år varit dess ordförande. Vid starten hade klubben 5 medlemmar. Nu är medlemsantalet ca 200, och ca 150 personaltidningar är representerade. Klubben vill verka för en hög standard hos landets personaltidningar.

På klubbens senaste höstmöte

förekom ett tankeväckande föredrag av pastor Ludvig Jönsson, landets ende industripräst, f.n. verksam vid tre storföretag — två industrier och en bank. Föredraget var betitlat "Arbetsetik — umgängesformerna på arbetsplatsen" och återges här i sammandrag.

På många håll

har man känt ett behov att närmare se efter vilka värderingar, som bestämmer vårt handlande på arbetsplatsen. Behovet har växt fram ur sådana problem som att folk kollapsar inför sina uppgifter, att de visar ansvarslöshet inför själva arbetet, att ett företag gör förluster på grund av personalens bristande samarbetsförmåga, att det stjåls på arbetsplatserna osv.

Enligt västerländsk uppfattning är människan en gemenskapsvarelse, som skall finna former för att leva i ömsesidig samverkan med sin omgivning. Arbetsplatsen är en av de viktigaste punkterna härför. Skall man ta upp de arbetsetiska frågorna, får man inte skjuta över dem på en viss grupp, på ungdomen eller den okvalificerade arbetskraften, eller säga, att arbetarna måste, tjänstemännen måste etc., utan dessa frågor är lika aktuella från botten och upp i toppen, det är inte ett deras problem utan ett *vårt*.

Mening,

ansvar, aktning och mognad var de fyra ord, som talaren orienterade sin framställning kring. Enligt en utbredd värdering är den högsta lyckan att kunna arbeta så litet som möjligt mot högsta möjliga lön. Fibban Karlsson har på ett drastiskt sätt åskådliggjort detta genom att plädера för arbetsfria vardagar med lönen hemskickad. Många kan inte hitta på något annat arbetsmotiv än att tjäna pengar. En och annan ungdom säger kanske, att man jobbar för att komma framåt, för att det är ett kul jobb eller för att man ju inte bara kan slå dank. Gemensamt för dessa värderingar är, att arbetet är något som ligger

liksom utanför en själv. Ganska främmande är den motiveringen, att jobbet behöver mig, att jag däri får utlopp för mig själv. Detta kan bero på svårigheten att aktualisera den människa, som behöver arbetsinsatsen. *Kunden* måste komma in i bilden, det är för honom jag jobbar. Genom att kunden aktualiseras, ställer arbetet mig i relation till en annan människa. Arbetschefer av alla grader kan här hjälpa den anställde att förstå, att han behövs. Här har också personaltidningen en stor uppgift att fylla genom att visa, vad den enskildes insatser betyder i det större sammanhanget. Uppmuntran kan göra underverk, när det gäller att få den anställde att förstå syftningen med det hela, enbart felsökande leder till motsatsen.

Personligt ansvar

vill folk känna i större utsträckning än man vanligen tror. Villrådighet råder ofta, inför vem ansvaret skall gälla. Företaget? Tyvärr upplever de flesta företaget som ett stort neutrum, ett *det* i stället för ett *vi*. Det vore bra, om företaget kunde ges ett personligt "ansikte". Arbetsledningen betyder därvid mycket, verkställande direktören kanske allra mest. Ytterst är det dock mot mig själv, som mitt ansvar gäller.

Aktningen

bör riktas bl.a. mot arbetsplatsen. Man får där skilja mellan arbete och fritid. Alltför mycket arbetstid pratas ofta bort på hur man riggar båten eller trimmar bilen. Därvid skapas personligt trassel genom känslan av att vara ineffektiv, och så blir inte heller fritiden vad den borde vara.

Personlig mognad

kräves inom det moderna arbetslivet, varmed man skulle kunna mena en känsla för uthållighet. Man får fostra sig härtill och inte som barnet bara vilja syssla med det roliga. Barn brukar säga: "Det var inte jag som började". Att gå in under egen skuld skulle rensa upp mycket av problemen i umgänget på arbetsplatsen. En mogen människa tar en morgång konstruktivt, så att hon liksom kommer ut på andra sidan med någorlunda bibehållen, samlad personlighet. — — —

Så får vi

till sist tacka alla våra läsare för det snart gångna året och önska Er alla

God Jul och Gott Nytt År!

Omslagsbilden: En typisk bild av Slip-Naxos-mannen ute på fältet. Besöket här gäller planslipning av kolvringar. T.h. står herr L Hagström med AB Davy Robertsons ingenjör M Ryberg. Mannen i förgrunden är planslipare W Dreyer. Se vidare art. s. 3.

UR INNEHÄLLET

Slipat i Götet

Roland Skrivare har besökt Slip-Naxos' försäljningskontor i Göteborg 3

Ballonghus av plastväv

ger lagerutrymme för järnpulver 9

Jugoslavisk arbetskraft

till gruvdriften i Bjuv 10

Över 100 deltagare i Höganäs murarkurser

Populär kursverksamhet i eldfast murning 11

Ny fabrikshall vid Slip-Naxos, Västervik,

skall bl.a. inrymma en ny tunnelugn 12

Krossanläggning i Handöl har sprängts in i berget

Anläggning för olivinsten vid Täljstensbolaget 13

Miljonleverans till Finland

av eldfast material och plastprodukter 13

Unikt fynd av 100-åriga Höganäsmedaljer

präglade vid Höganäs Stenkolsverk som belöning till anställda 18

Bjuvsungdom studerar sin blivande födkrok — Kenneths syn på Bjuvsverken

8:e klass i folkskolan på traditionellt fabriksbesök 22

"BRÄNNPUNKTEN" Höganäs-koncernens personaltidning

Ansvarig utgivare: B Wallgren
Redaktion: B Wallgren
R Engberg

Copyright:
Höganäs-Billesholms AB, Höganäs

Slip-Naxos' försäljningskontor i Göteborg har till fullo insett vikten och värdet av "fönstret mot yttrevärlden". Bilden talar strängt taget för sig själv. När Götaverken sjösätter sina storbatar, ringer man från Slip-Naxos och ber båffolket ta det så vackert, så att inte de fina skylt-fönstren "stängs ned" alltför mycket. Den svängda fasaden vetter nämligen rakt emot Götaverken, som för resten är en trogen kund.

Försäljningskontoret i Göteborg är ett betydelsefullt led i AB Slipmaterial-Naxos' vittomspännande verksamhet. Roland Skrivare har besökt detta kontor och därvid gjort stora upptäckter på slipuningsområdet, vilka han här delar oss med lekmannens syn på saken.

Pa Skeppsbroplatsen 1 i Göteborg kan den oinvigde göra en av sitt livs mest överraskande upptäckter! Den upptäckten är — slipning!

Ja, tänk efter själv! Vad innebär egentligen slipning? För mig handlade det lite diffust om köksaxar, knivar och sågklingor. Om jag över huvud taget reflekterade vidare, minade jag kanske i minnet fram bilden av någon gisten gammal anordning, jag sett på en bondgård någonstans. En träbock och en järnvev, som man drog en rund slipsten på. Eventuellt tänkte jag kanske lite på de skärslipare, man för kunde träffa på. Men så enkelt är det ingalunda.

Redan från början,

dvs. redan när ett litet barn kommer till världen, är slipning med i bilden. Det är försäljare Lennart Hagström på AB Slipmaterial-Naxos'

Göteborgs-filial, belägen på nämnda skeppsbroplats, som framhåller detta faktum för mig. Tänk bara säger han, på alla de små fina instrument, som finns i förlösningssalen! På den där spegelanordningen, som cektorn har på huvudet, på speciallamporna — ja, tänk på snart sagt *alla* ting vi har omkr ng oss! Alla har de på något sätt slipats eller polerats i någon fas av tillverkningen. Och maskinerna, dessa ting tillverkats av, även de har slipats och polerats av maskiner, som i sin tur slipats och polerats . . .

Det är inte utan, att man får ordentlig respekt och dito intresse för de människor, som sysslar med detta omfattande gebit. Och man förstår, att de går in för sitt försäljningsarbete med en verklig glöd. Alltid har de arbetsobjekt omkring sig. När de äter, måste gafflar och knivar vara slipade och polerade, skrivbordet de arbetar vid har en slipad och polerad yta, går de till tandläkaren, har han små näpna slipstift . . .

Man tycker, att hela världen borde vara en enda stor marknad. Men så enkelt är det inte, menar herr Hagström, även om det ligger något i resonemanget. Massor av objekt finns det nog, men i vissa fall, som t.ex. slipstiften till tandläkarna, blir det specialfabriker i ut-

landet som kommer in i bilden. Däremot kommer Slip-Naxos in, då det gäller de mycket varierande slippkroppar, som verkstadschefen på en bilindustri använder eller t.ex. stenhuggaren hos stenindustrin. Men den senare har helt andra problem än t.ex. männen, som slipar till de världsberömda måttsatserna.

Det gäller att arbeta rationellt och effektivt

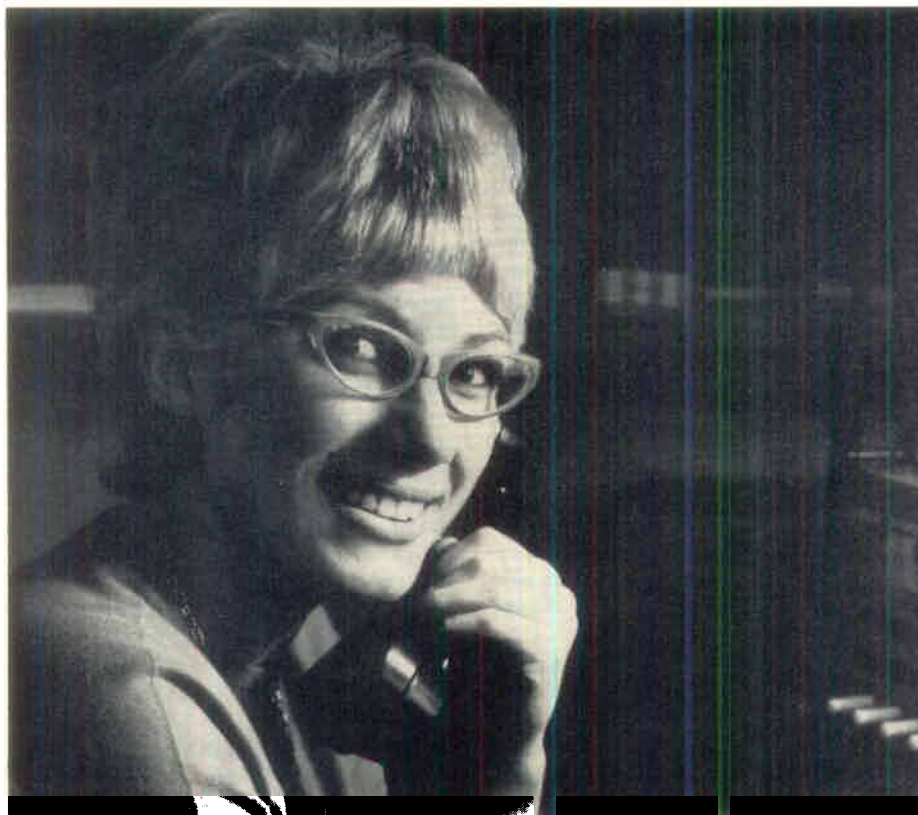
för att kunna överblicka och själv tro på vad man sysslar med. På Skeppsbroplatsen i Göteborg planerar man sina försäljningsdrives i halvårsetapper. Massor av slippproblem skall lösas med hjälp av de 10 000-tals typer av slipskivor, slipstift, segment och brynen samt olika typer av slippduk och slippapper osv., som man har till sitt förfogande. I de trivsamma kontorslokalerna (som för resten ligger på första våningen i ett hus som är vackert rundat som periferin på en slipskiva — som man kan se på vinjettbilden) har man lagt upp ett förbluffande noggrant register över alla de slippmaskiner, de större kunderna förfogar över. Kunden kan när som helst ringa och fråga t.ex. med vilken hastighet en viss slippmaskin arbetar, vilken dimension den eller den skivan skall ha — och vilken sammansättning det skall vara på slipskivan för

Så här ser alltså försäljningskontorets all-roundkvinna ut — fröken Margit Johansson.

Att söta växelflickan/telefonissan Rigmor Norén fick fotografen att lägga ned extra tid på platen är kanske inte att förundras över. Kvinnorna hos göteborgssliparna är inte manga — men "naggande" goda.

ett visst arbete. Han kan vara övertygad om att Slip-Naxos-mannen snabbt får fram svaret på frågan. Nu är det naturligtvis så att samma maskin inte alltid bearbetar samma detaljer och material. Nya ämnen kanske skall slipas, nya former göras — då tillkallar man slipexperten.

Rationellt och effektivt är ofta roligt och stimulerande

Herr Hagström berättar, att en av våra större industrier hade fått en ny driftschef. Denne gick sin första "rond". Han kom in på en avdelning, pratade litet med verkmästaren och pekade på en maskin. Denna råkade vara en slipmaskin, så det föll sig naturligt att driftschefen frågade om maskinens prestanda och om de slipskivor som användes i den. Verkmästaren hade Slip-Naxos' noggrant utarbetade kartläggning till hands, så det var bara att slå upp och läsa innantill.

Det är viktigt att man har kundens fulla förtroende,

och lika viktigt är det, att man inom en försäljningsorganisation har förtroende för varandra. Och det har man förvisso på Göteborgs-filialen. Börjar man arbeta här — ja, då stannar man, förklarar försäljaren/service-mannen Arne Knopp, som kom till företaget för 16 år sedan. Nu är han helt upptagen av sitt "slipande" liv. Att sälja "slip" det är att vilja åka ut och "hjälpa till". Att alltid vara pigg på att lära — men också att veta vad man talar om, både när det gäller civilingenjörer med deras problem och slipare med deras. Det är just det som gör det här yrket så fascinerande och roligt, tycker herr Knopp. Man kommer i kontakt med många sorters människor och måste kunna tala om så många olika synpunkter på det omfattande ämne man jobbar med.

Alla kan inte resa

men "resor i rummet" företar man ju, skrattar fröken Margit Johansson, som varit Slip-Naxos-ska i inte mindre än 20 år. Numera är det så, förtydligar hon, att det alltid skrivs reserapporter så snart någon är ut på resor och kundbesök, dag för dag och omfattande allt som tilldragit sig inom arbetet. På så vis blir samtliga anställda underrättade om vad som händer ute på fältet. Och det är väldigt värdefullt, tycker fröken Johansson. Dels gör det naturligtvis arbetet så mycket mera stimulerande, och dels är det nyttigt ur kundernas synpunkt också att när som helst kunna ringa — inte bara till just den specielle man, som gjort sista besöket, utan till vem som helst på försäljningskontoret i Göteborg. Den som tar samtalet letar bara fram kartläggningen över kundens slipmaskiner samt rapportpärmerna, så kan han — eller hon — snabbt sätta sig in i saken. Eftersom mannarna på kontoret också arbetar synnerligt aktivt "ute på fronten", blir det också ofta fröken Johanssons uppgift att ta hand om de kunder som ringer, och då är det en god sak att ha tillgång till alla uppgifter som behövs.

Slip-Naxos' fönster mot kontinenten och den svenska industrin

kallar man sina stora välskyttade fönster. Dessa planeras och sköts med imponerande noggrannhet, som man kan se på bilden. Minst varannan månad "städas de om" och

förnyas med attraktiva och informativa blickfång. Så händer det också ofta, att genomresande eller till och med semestrande slipintresserade "tittar in" för att göra sig underrettade om nyheter eller dryfta problem. Och som synes i artikelns början, kan det vara mycket. Finessen med dessa "dragande" fönster är förstas att kunden av sig själv ofta kommer in. Och väl inne i lejonets kula...

I "lejonets kula" ja,

där arbetar man i dag målmedvetet och helt annorlunda än förr i tiden. I dag tar man inte hem en stor order efter en extra god middag. I dag är försäljaren inte först och främst *säljare* utan först och främst företagets goodwill-skapande ambassadör. Ätminstone inom slipbranschen ligger man på så samlad nivå — prismässigt sett — att det först och främst är *service* och *leveranskapacitet*, som är utslagsgivande. Här kommer även sådana saker som sortiment och förpackningsformer in i bilden. Slipmaterialmannen måste målmedvetet arbeta inte bara för att leverera så mycket som möjligt utan också *vettigt* efter de standardlistor, han har som rättesnöre.

Detta att kunna förse kunderna även med små hjälpleveranser och skyndsamma kompletteringar gör, att man på Skeppsbroplatsen är särskilt mån om sitt lilla men välordnade och överskådligt planerade lager.

Så går samtalet tillbaka i de "uppslipade" spåren. Jag får veta, att slipsten inte bara är slipsten — som jag faktiskt inte riktigt hade kunnat definiera tidigare heller — utan att slipskivorna kan vara både fenoplast- och schellackbundna och att dessa "bakas" i 200 graders värme. Att de kan vara keramiska och bränns vid 1200°C och att de i det senare fallet bränns under tio dagar i en 100 m lång ugn. Just när jag lyckats få in dessa nyheter i huvudet, får jag reda på att slipskivorna även kan tillverkas med gummi som bindemedel. Det är tur, att Gösta Knutssons Knap och Knap aldrig kommit att röra sig på dessa marker. Och inte blir det enklare, då det t.ex. gäller mera noggranna håltoleranser. Att hårda material i regel slipas med lösa slipskivor och tvärtom. Att det med få undantag är skivornas format, som är utslagsgivande för priset, att mycket av det man kallar för sandpapper inte alls är sandpapper utan *flintpapper* osv. Jag märker, hur den där gamla slipstenen på bondgården och de pittoreska skärsliparna förtonar mer och mer i denna "slipade" värld.

Så är det tyvärr dags att säga adjö

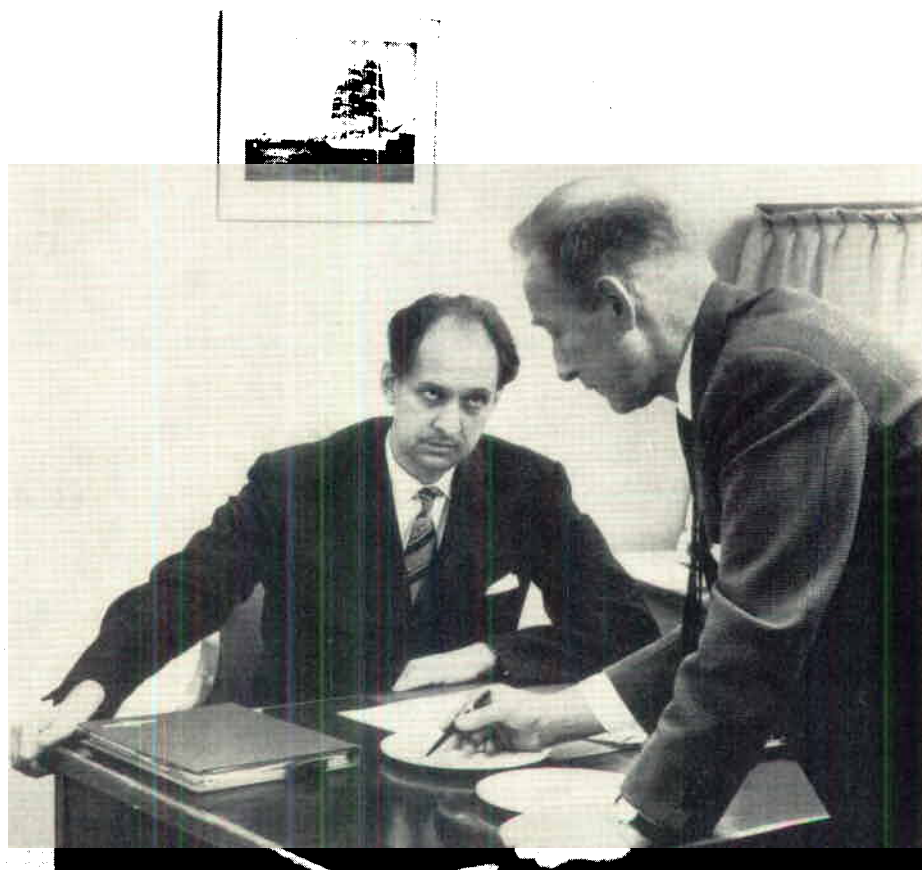
för den här gången och gå ut i världen med en helt ny syn på saker och ting, som slipats och polerats i någon fas av tillverkningen. Som slipats och polerats av maskiner, som i sin tur slipats och polerats — i många fall av slipskivor och slipkroppar från AB Slipmaterial-Naxos — förstas...

Robert Sjöberg

"Liten förmiddagskonferens" på AB Slip-Naxos' försäljningskontor i Götet. Fr.v. "påfältet-försäljaren" Arne Oscarsson, till synes inbegripen i en givande diskussion med herr Arne Knopp. Vid bordet framför dem telefonsäljaren Stig Ekbrand.

Försäljare Lennart Hagström och ingenjör Ingemar Roberg diskuterar façonproblem på slipskivor avsedda för kuggslipning

FLERA NYA FABRIKER TAR FORM I N.V. SKÅNE

Brytningen i Schakt Gustaf Adolf har upphört — plastfabriken i Höganäs skjuter i höjden — byggnadstillstånd för nya järnsvampverket — två nya tunnelugnar uppföres i Bjuv — nya klinkerfabriken i Skromberga påbörjad

Utsikterna för hösten och för nästa år, så långt vi kan se, är förhållandevis goda för samtliga våra produkter, framhöll dir. O. Herneryd i anslutning till den marknadsöversikt, som lämnades på sammanträde med Höganäs-bolagets företagsnämnd den 2 oktober. Stor aktivitet rapporterades på nybyggnadsfronten inom hela Bolaget.

Som inledning till konjunktur- och marknadsöversikten visades stillfilmen "Ekonomisk höstjournal 1961". Filmen belyste först konjunkturutvecklingen i USA och Västeuropa i stort och sedan sambandet Västeuropa—USA.

Som avslutning redovisades utvecklingen i Sverige.

Marknadsöversikten lämnades av bitr. försäljningsdirektören Gert Grensman, som först redogjorde för efterfrågan på eldfast tegel. Ökad ordergång för eldfasta murbruk och massor noterades i jämförelse med förra året.

Inom varugrupp Byggmateriäl överstiger ordergången på glaserade lerrör samt golv- och vägglattor fortfarande produktionskapaciteten med besvärande långa leveranstider på plattor och vissa rör.

Leveransvärdet för våra syrafasta keramiska produkter ligger högre än i fjol. För plastprodukter har ordergången varit sär-

skilt stor. En viss eftersläpning i leveranserna på plastsidan hoppas vi kunna inhämta före årets slut. När den nya plastfabriken blir färdig i Höganäs, räknar vi med förbättrade leveransmöjligheter. Inom varugrupp Kemi rapporterades slutligen att försäljningen av HÅBINOL-färgerna och HÅBINOL-lack har lyckats väl.

Leveranserna av järnsvamp är i stort beroende av vad som blir över efter framställningen av järnpulver. Import av järnpulver från Riverton underlättar möjligheterna att leverera från lager. För slipmedlet ALUMO-H överstiger ordergången vår leveransförmåga.

Till sist berörde dir. Grensman exporten av våra keramiska och kemiska produkter, som huvudsakligen går till sjustatsmarknaden. Inom De Sex har vi emellertid också betydelsefulla kunder, sade han, och vi hoppas därför, att Sveriges anslutning till den gemensamma marknaden snart skall kunna komma till stånd.

Med inledning av pressare Egon Jönsson följde en kort diskussion om Sveriges möjligheter till anslutning till EEC med några avslutande synpunkter av ordföranden.

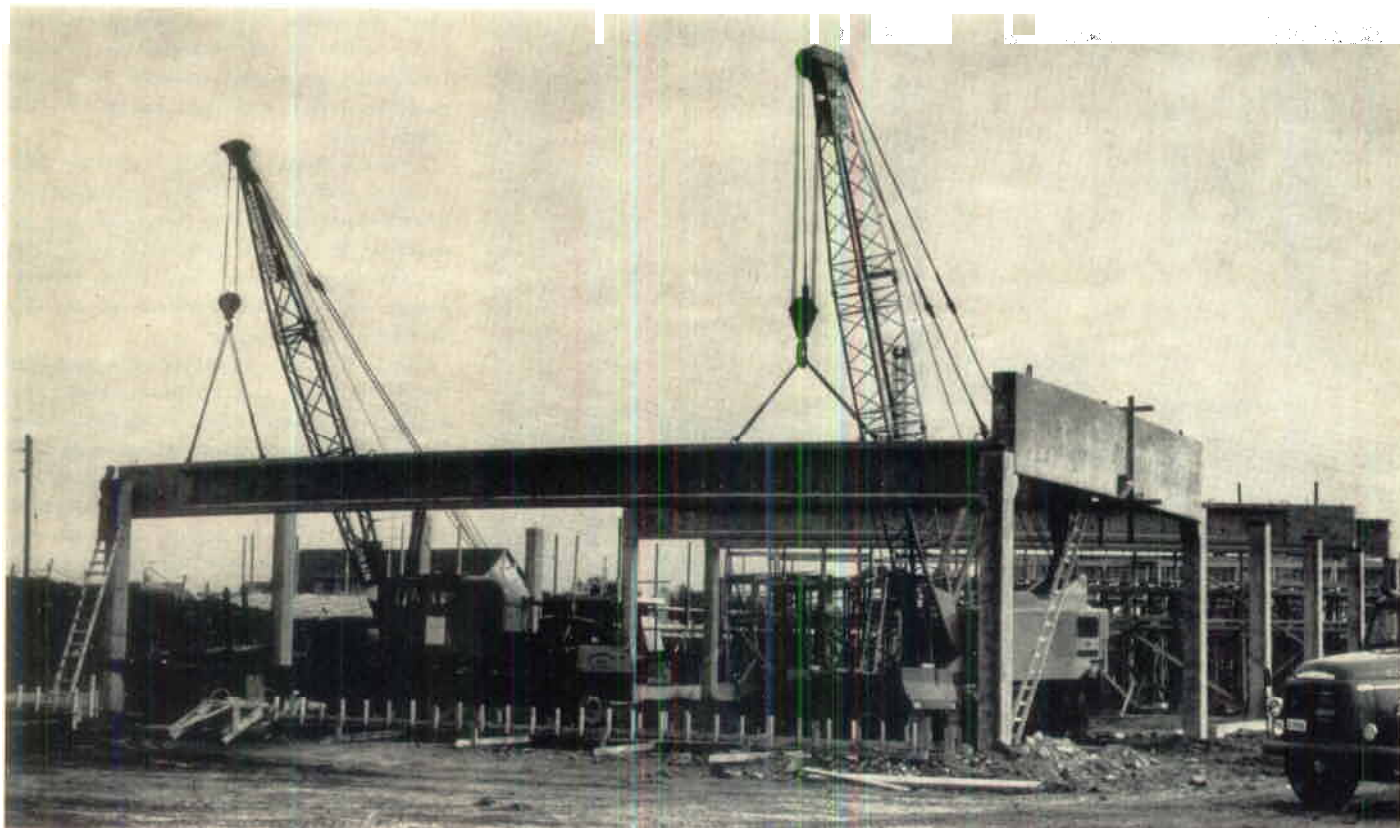
164-årig gruvdrift i Höganäs har upphört

Från Gruvavdelningen rapporterade övering. M. Smedberg, att gruvbrytningen i Höganäs, som påbörjades 1797, upphörde den 15 september, då Schakt Gustaf Adolf stillades. Ett 10-tal kolhuggare har överförs till Nyvångs gruva och några till fabriksdriften. Övriga gruvkarlar är t.v. sysselsatta med att ur gruvan ta upp järnvägsspår, linbana, elektrisk utrustning osv.

Ett problem för framtiden är länshållningen av vattnet i gruvan, framhöll överingenjören. Fabriken och i viss utsträckning även Höganäs stad, Findus, Steglinge etc. är beroende av denna vattentillgång. Om vi stoppar pumparna vid "Södra Stupningens" sta-

Om- och nybyggnaderna vid Bjuvsverken fortskrider med högsta fart. De två nya tunnelugnarna på 104 m uppföres jämsides av AB Höganäsarbeten, och på bilden ser vi ugnsmurare Axel Hellsten i arbete.

Den nya plastfabriken i Höganäs tar form. På bilden lägges med hjälp av två lyftkranar 12 takbalkar av betong på plats. De har en spännvidd av ca 25 m och väger vardera 19 ton.

tion ca 1,5 km från schaktet och 40 m lägre än detta, kan det ta 10 år, innan vattnet stigit så att det når schaktspumparna.

Gruvbions vara eller icke vara är en fråga, som vi ännu inte tagit ställning till, men vi kommer i varje fall att ha visning året ut, sade överingenjör Smedberg.

Han erinrade om att gruvbion tidigare på grund av reparationer under jord varit stängd under arbetarsemestern i juli, då turistströmmen är som störst. Om gruvbion skall bibehållas, kan i fortsättningen visning förekomma även denna månad.

Pressare Egon Jönsson anknöt här till, då han vid förslag om att event. förlägga gruvbion till Bjuv framhöll, att turisterna ifråga kommer för att se Kullabygden och att de näppeligen beger sig till Bjuv för ett gruvbesök. Vi kommer att utreda, om gruvbion skall vara kvar eller inte, meddelade ordföranden till sist.

Moderniserade ovanjordsanläggningar vid gruvorna i Bjuv och Skromberga

Från de andra gruvorna rapporterades att ombyggnaden av ovanjordsanläggningen vid Bjuvs gruva i huvudsak är klar. Vi samarbetar med Bjuvs köping i vad det gäller ny infartsväg till Schakt III. Svenska Kraftkontoret håller på att rita det nya sorteringsverket för chamotte. Förberedelser för prov av andra metoder för chamottebränning är igång. Möjlighet till anrikning av leran undersöks i form av examensarbete vid Tekniska Högskolan.

Gamsbyggnaden vid Skromberga gruva moderniserades under semestern. Ny lagerplats för lera i stället för den nu befintliga under linbanan är under utförande. Nytt av-

lopp för gruvvattnet och ny pumpstation påbörjas i dagarna.

I Nyvångs gruva har vissa ombyggnader, bl.a. nya hissanordningar, programenligt genomförts under semestern.

En ny tunnelugn i Höganäs med 1750°C bränntemperatur

I Höganäs har tillverkningen av silikategel fått vika något till förmån för specialtegel, meddelade övering. B Aggeryd. För att bättre kunna utnyttja tillgänglig ugnskapacitet har en ny press beställts med beräknad leverans i november. På investeringsprogrammet är en ny tunnelugn beställd för en årskapacitet av 10 000 ton och med en bränntemperatur av 1750°C.

Produktionen av eldfasta och syrafasta murbruk är något större än beräknat särskilt på syrafast, framförallt beroende på krafttag i produktionen inför semestern.

I Bjuv beräknas produktionen av chamotte-tegel under de tre första kvartalen överstiga prognosen trots den pågående om- och nybyggnaden.

Bland anmärkningsvärda arbeten i övrigt kan särskilt nämnas ombyggnad under semestern av skorstenskanalen, en god arbetsprestation med hänsyn till den korta tid, som stod till förfogande.

Nya klinkerfabriken i Skromberga

Av övering. W Cronströms rapport från Byggnadskeramiska avdelningen kan nämnas, att ugnen för den nya klinkerfabriken i Skromberga är beställd. Leverans av material börjar på nyåret. I första hand byggs ugnshall och sättnings- samt sorteringsavdelning för

att få produktionen igång så fort som möjligt. Hårdgöring av lagerplaner är under arbete för att dit överflytta rörlagret, som ligger i vägen för nybyggnaden.

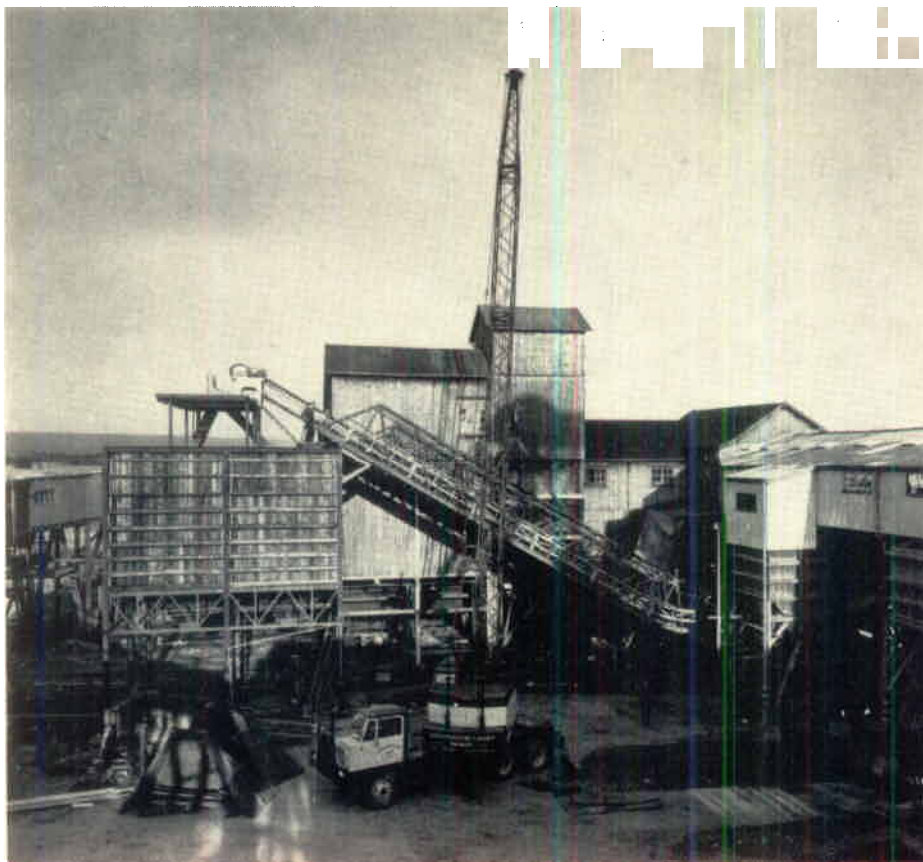
Iordningställandet av Nya Plattfabriken till försöksanläggning för klinker i och för utvecklingsarbete pågår. Goda resultat har i samråd med arkitekten uppnåtts i försöken med annan ytstruktur på glaserade klinker för Sidney-operan. Färgskalan på glasyrer bearbetas för att som tidigare nämnts reducera det allt för stora antalet glasyrfärger.

I försöksanläggningen i Höganäs framställa och i tunnelugn i Skromberga brända rör kontrolleras betr. fysikaliska data o.d., varvid nya värdefulla rön har gjorts. Ett särskilt arbetsutskott under Rörkommittén arbetar med kopplingsfrågan. Övergång till olja på rörugnarna i Skromberga förberedes.

Produktionen av ASKO-plattor har återupptagits efter semestern med i första hand tillverkning av de typer, som inte finns i lager.

Byggnadstillstånd för nya järnsvampsverket i Höganäs

Anbudshandlingarna för byggnadskonstruktion till nya järnsvampsverket utsändes i mitten av oktober, sade övering. Y Wahlberg. Byggnadstillstånd har erhållits för start under november. För konstruktionen av tunnel-

Ovanjordsanläggningen vid Schakt III i Bjuv genomgår en genomgripande modernisering i syfte att förbättra kvaliteten på lera och chamotte. På bilden syns de två transportband av en för Sverige ny konstruktion, som för leran från krossarna upp i buffertfickorna.

En helt ny, överbyggd ovanjordsanläggning står snart färdig vid Schakt Konsul i Skromberga. Anläggningen sammanhänger som en första etapp med slopandet av hänglinbanan och utläggning av leran på lagerplats medelst lastbilstransport.

ugnen samarbetar vi med ugnsfirman Kerabed-
darf i Berlin, och alla väsentligheter är klara.
Detaljering av övrigt maskineri fortskrider
planenligt, och beställningar har gjorts i viss
utsträckning.

En ny vittringsavdelning i ALUMO-verket
utgör ett välkommet tillskott i kapaciteten.
Produktionen ligger över prognosen, och ef-
terfrågan är mycket stor, varför ytterligare
ansträngningar har gjorts för att öka tillverk-
ningen. Den tidigare omtalade 60 m höga
skorstenen har påbörjats.

Det är ännu inte fullt klart, hur man skall
lösa de problem, som uppstått genom april-
branden i den äldre delen av Kemiska fabri-
ken. Hela denna byggnad har nämligen kom-
mit i farozonen genom Eldfasta avdelningens
investeringsprogram. Förberedande undersök-
ningar bedrivs för att utröna, om gamla cen-
tralförrådet kan inredas till kemisk fabrik.

I anslutning till övering. Wahlbergs rapport
informerade ordföranden om läget i Riverton
och redogjorde för investeringsbehovet vid
detta dotterföretag.

Mek. Verkstaden fullbelagd

Större delen av Mek. Verkstadens kapacitet
utnyttjas för närvarande av Höganäsbolagets
fabriker och dotterföretag, meddelade ing.
Hj. Lundgren. En del utomstående kunder har
måst avvisas, då orderingången är större än
kapaciteten.

På grund av den stora omfattningen av
detaljmontage för pågående nybyggnader har
personal lånats från utomstående firmor.

Den nya lärlingsverkstaden beräknas bli
färdig att tas i bruk omkring årsskiftet.
10 nya elever har intagits bland 21 av PA-
rådet testade sökande.

I Gjuteriet täcker orderstocken på syrafast
gods ca 9 månaders produktion. För att kunna
fullt utnyttja vår ugnskapacitet har följande
nyanskaffningar planerats: torkugn (redan
installerad), sandslinger och virvelvind för
sandtransport. Sedan detta investeringsbehov
genomförts, kommer produktionen att öka,
samtidigt som de tyngre arbetsmomenten eli-
mineras.

I Snickerifabriken har orderingången på
formar ökat, medan sysselsättningen för öv-
riga snickerier är normal.

Bland övriga frågor som diskuterades inom
företagsnämnden var bruksläkarens funktion.
Den nye administrativ direktören K G Paul-
son framhöll, att i den organisationsplan, som
nu läggs upp, är bruksläkaren underställd
Administrationsavdelningen. En utredning är
igång för att få en fastare organisation på
bruksläkaresidan, sade dir. Paulson, som ut-
lovade ett konkret förslag.

Vidare berördes Bolagets medverkan vid
event. omskolning, som kan framtvingas av
att Bolaget tillgodogör sig tekniska rön och
genomför olika rationaliseringar. Dir. E Ols-
son deklarerade därvid, att om vi automati-
serar, så att det fordrar utbildning av perso-
nal, skall vi naturligtvis sörja därför. R.E.

Montör Sture Ljung, Centralverkstaden, Höganäs, tillhör Bolagets flitigaste förslagsställare. Han har belönats för 16 förslag, och på bilden visar han ett nytt förslag, som då inte hade behandlats inom förslagskommittén. Därför skall vi ännu inte röja finessen i den "upppfinningen".

Höganäsmontör fick belöning för fyra förbättringsförslag

Vid senaste sammanträdet med Höganäsbolagets företagsnämnd rekommenderades belöning för fyra förslag till en och samma förslagsställare. Det var montör Sture Ljung, Centralverkstaden, som belönades för följande förslag: ny typ av brännvagnar för Skrombergaverken, stänkskärmar till truck, anordning av materialtrummor till Silikafabriken samt fjäder för kapselsax till Järnverket och utbytbara backar för d.o. Därmed är Ljung uppe i 16 belönade förslag.

Trots sina i förra månaden fyllda 60 år är Sture Ljung "still going strong" som förslagsställare. Född Väsby-pojke kom han 1929 till Höganäsbolaget och hade då skiftande sysselsättningar bakom sig.

Hans uppfinningsrikedom tar sig många uttryck, och de belönade förslagen omspannar vitt skilda områden.

Hur födes då de olika idéerna?

— I mitt dagliga arbete har jag blick för allt, säger Ljung, och jag funderar alltid över om saker och ting kan göras på ett bättre sätt. Man kan kanske kalla det mekaniskt sinne.

Mitt bästa förslag?

Ja, det är väl gaffeln till trucken, som lyfter de ca 240 kg tunga 24" rören i Rörfabriken. Tidigare behövdes fyra man för det jobbet. Men värdet i förslaget ligger inte enbart

Ballonghus av plastväv ger lagerutrymme för järnpulver

Som tidigare nämnts har Höganäsbolaget i Höganäs ordnat lagerutrymmen för järnpulver på ett ovanligt sätt. Det rör sig om två ballonghus av plastväv, det ena av amerikansk tillverkning, det andra levererat av AB Ehrnberg & Son Läderfabrik i Simrishamn.

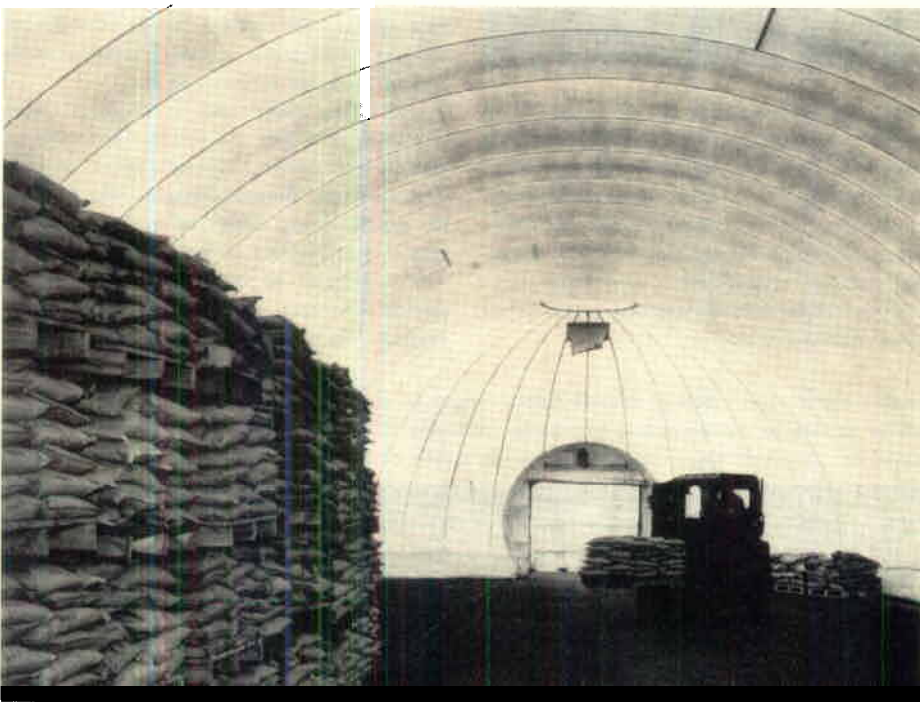
De halvcylindriska "tälten" täcker var för sig en yta av 12×40 m, och höjden är 6 m. Vardera ballonghuset rymmer 1 100 ton. Det behövs endast en 1,5 hk motor för att driva den fläkt på 1 400 varv min., som i kontinuerlig drift håller ballonghusen uppspända. I en

sluss finns elektriskt manövrerade jalousier, som förhindrar att luften direkt går ut vid in- och utfart.

60 m Höganäs-skorsten eliminerar rökobehag

Den tidigare omtalade skorstenen, som uppföres vid ALUMO-verket i Höganäs, torde, då detta nummer utkommer, ha nått sin slutliga höjd 60 m. Murningen påbörjades i september. På omstående bild har man nått ett stycke på väg. Nedtill är skorstenen som synes fyrkantig upp till ca 8 meters höjd, och sedan vidtar den vanliga runda formen. Diame-

Två halvcylindriska ballonghus av plastväv, vardera med en yta av 12×40 m och med en höjd av 6 m, reser sig på Höganäsbolagets fabriksområde i Höganäs. Företaget har på detta sätt ordnat lagerutrymme för järnpulver.

i det minskade behovet av arbetskraft. Det hade i framtiden blivit svårt för Bolaget att rekrytera arbetare till det tunga arbetet.

Oavgjort i Västervik

I förra numret av "Brännpunkten" meddelade vi, att västerviksmontören Karl Pärson var koncernens flitigaste förslagsställare med 29 förslag. Samtidigt som tidningen gick i tryck, kom en ny rapport om belönade förslag från Slip-Naxos i Västervik. Vi fann då, att hyvlare Axel Dahlkvist åter hade ryckt upp jämsides med Pärson, i vad det gäller antalet

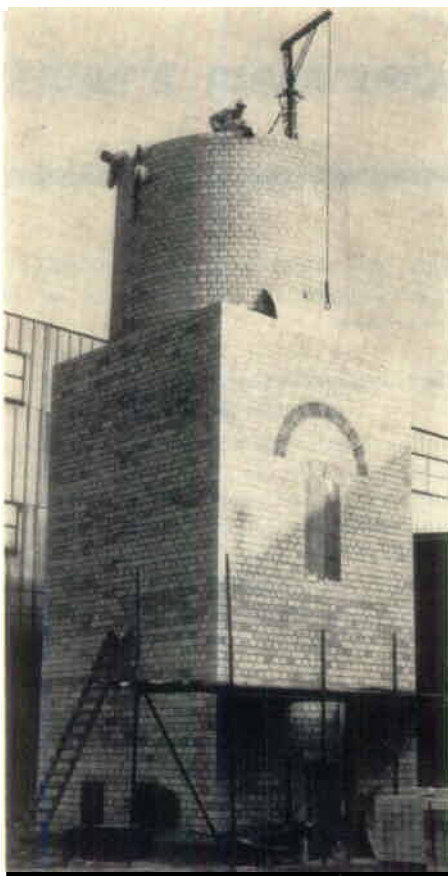
förslag. Dragkampen dem emellan som "upppfinnare" är sålunda åter oavgjord, och vi avvaktar inte utan intresse nästa rapport.

Följande "slipare" belönades i senaste omgången:

Slipskivefabriken: svarvare Erik Ohlsson — anordning vid svarv; pressare Arne Johansson — anordning vid press.

Mek. verkstaden: hyvlare Axel Dahlkvist — drivanordning vid hyvel; slipare Rune Johansson — medbringare; arborearre Joel Johansson — fräsfixtur; reparatör Sven Gustavsson — ny cylinderpackning. Ege

Jugoslavisk arbetskraft till gruvdriften i Bjuv

Arbetskraft till Höganäsbolagets gruvor har under det senaste decenniet i inte ringa grad rekryterats bland utlänningar. För närvarande är 120 gruvkarlar eller ca 30 procent av arbetsstyrkan vid gruvdriften av utländsk nationalitet. De senaste månaderna har 27 jugoslaver fått arbete vid Bjuvs gruva.

År 1951 inleddes en större aktion för att få tysk arbetskraft till de skånska gruvorna. Så småningom hade omkring 250 tyska ungar, företrädesvis från Lübeck med omnejd, genom kontrakt bundit sig för en tvåårig an-

ställning vid Höganäsbolaget. De representerade de mest skilda yrken. Efter kontraktstidens slut valde en del av dem att söka annat arbete i Sverige inom sina ursprungliga yrken. Andra hade av olika anledningar redan tidigare återvänt till sitt hemland, men några av dessa återkom till Bolagets gruvor.

Nästa rekryteringsaktion på utländsk botten gjordes bland finska skogsarbetare i trakten av Björneborg 1955. Det rörde sig om ett 70-tal. Efter katastrofen i Ungern år 1956 provade flera ungerska flyktingar på gruv-

Forts. på nästa sida.

En ny skorsten om 60 m höjd har uppförts på fabriksområdet i Höganäs. Till skorstenen kommer att ledas rökgaser och damm samt svavelbemängd luft från vittringsavdelningen i ALUMO-verket. På bilden, som togs i oktober, har skorstensmurarna Gunnar Johansson, Lerberget, och Jan Lundgren, Höganäs, kommit ett stycke på väg.

Gruvkarlar i Höganäs på kamratfest

Med anledning av att gruvepoken i Höganäs är ett avslutat kapitel, hade Höganäsbolaget inbjudit samtliga anställda vid Schakt Gustaf Adolf till en kamratfest på Stadshotellet. Tillsammans med de gruvarbetare, som pensionerats under senare år, blev det ett sällskap på 80 personer, som tillsammans hade en kväll präglad av gott gemyt.

Vid festen underströks av samtliga talare det goda samarbete och det fina kamratskap, som alltid hade rått i Höganäs gruva, en anda som man från Bolagsledningens sida önskade att gruvarbetarna skulle ta med sig till sina nya verksamhetsfält inom företaget.

Överingenjör M Smedberg tackade de anställda för deras insatser, och även gruvingenjör Curt Peterson uttalade ett tack för

gott samarbete. Båda erhöll blommor av gruv-
arbetarsektionen genom dess ordförande Sten Sjögren. Pensionerade gruvfogden Karl Dahlberg frambar gästernas tack.

Under kvällen förekom ett omväxlande och trevligt underhållningsprogram. En film visades om hur oljan, som gjort Höganäs gruva överflöd, upplettas och tillvaratas i den väldiga Sahara-öknen. Intendent Bertil Wallgren kåserade på ett trevligt sätt om Höganäsbolaget. Han tecknade en historisk återblick men orienterade framför allt om hur Bolaget på mångahanda sätt satsar på framtiden. Gruvarbetarklubben bidrog också till underhållningen, och det blev en kamratfest, som deltagarna säkert kommer att minnas med stor glädje.

R.E.

tern i skorstensbotten är 4,5 meter. Till skorstenen kommer att via torrcykloner ledas rökgaser och damm från smältugnarna samt svavelbemängd luft från vittringsavdelningen. Genom den stora utspädningen med luft i skorstenens topp räknar man med att väsentligt reducera olägenheterna med damm samt svavelvätelukt för bebyggelsen intill denna del av fabriksområdet.

Sedan brytningen i Schakt Gustaf Adolf, Höganäs, definitivt upphört den 15 september, var samtliga anställda vid gruvan jämte några under senare år pensionerade gruvkarlar inbjudna till en festlighet på Stadshotellet, Höganäs, där denna bild togs. Den fina anda, som alltid kännetecknat gruvarbetarna, präglade också denna kamratfest, som blev ett trevligt minne för de 80 deltagarna.

De 27 jugoslaver, som fått arbete i Bjuvs gruva, trivs både med detta och med förhållandena för övrigt i Sverige. Här syns några av dem i gruvhissen efter slutat dagsverk.

jobbet. Dessa hade nog svarare att anpassa sig än vad som var fallet med i synnerhet tyskar. Att döma av arbetsbefälets intryck kommer jugoslaverna att bli en god förstärkning av arbetskraften vid vår gruvdrift.

Jugoslavisk informationsträff

De jugoslaviska gruvarbetarna, som kommit från övergångsläger i Malmö, var i början av november inbjudna till ett informationsmöte i Mikaelstugan i Bjuvs Folkets hus. Anledningen var, att gruvledningen ville ge dem en nödig inblick i svenska arbetsförhållanden och lämna information om gällande säkerhetsföreskrifter.

Jugoslaverna talar med något undantag för tyska endast sitt hemlands tungomål, men en kvinnlig tolk, Zenka Prvan, översatte sats för sats den information som gavs.

Överingenjör M Smedberg hälsade välkommen och framhöll i sin inledning, att man framför allt vill bibringa jugoslaverna känslan av att inte vara flyktingar och att man så snabbt som möjligt ville inlemma dem i det svenska samhället. De orienterades vidare om svenskt fackföreningsväsen och om innebörden av kollektivt träffade avtal.

Efter överingenjör Smedbergs anförande redogjorde Bolagets skyddsinspektör, kapten Allan Jungbeck, för hur säkerhetstjänsten är organiserad vid företaget. För information om sjukkasväsendet i landet svarade förestånderskan för Höganäs-Väsby allmänna sjukhus, fru Kerstin Blom, Höganäs. Det hela var en uppskattad information, som tack vare god tolkning till synes "gick hem direkt".

Danskarna dominerar utländska inslaget

Nio olika nationer med tillsammans 170 ut-

länningar är för närvarande representerade bland Höganäsbolagets arbetare. Danskarna är i majoritet, 36 i gruvorna och 28 i fabriker. Sedan kommer efter antalet i tur och ordning finnar, jugoslaver och tyskar. Övriga representerade länder är Ungern, Norge, Estland, Tjeckoslovakien och Polen.

Ege

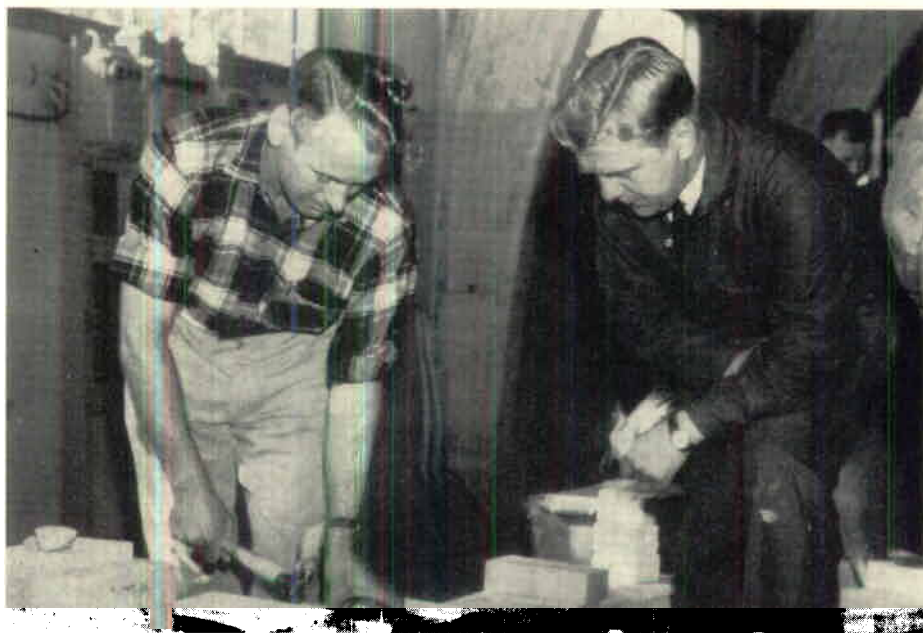
Över 100 deltagare i Höganäs murarkurser

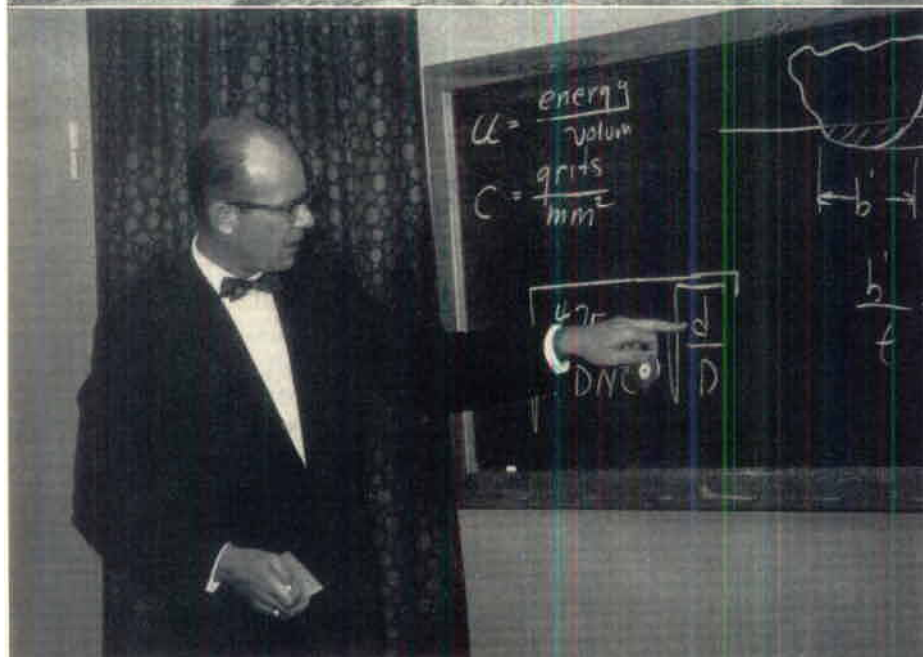
År 1954 startade Höganäsbolaget sina populära murarkurser i eldfast murning med

deltagare från olika industrier i hela Norden. Sammanlagt har 115 "elever" deltagit i denna kursverksamhet. På grund av stor anslutning blev det i år en dubblerad kurs med 20-talet deltagare i varje.

Syftet med dessa kurser är att ge deltagarna ett begrepp om Bolagets stora resurser till god service och på ett instruktivt sätt visa användningen av dess eldfasta produkter enligt tesen "rätt material på varje plats". Möjligheten till kollegial samvaro mellan kursdel-

Två murarkurser i eldfast murning med sammanlagt 40 deltagare anordnades vid Höganäsbolaget i september. Verkmästare Fred Larsson, f.h., som svarade för den praktiska undervisningen, övervakar här en av "eleverna", muremester K Hansen, Frederiksværks Staalvalseværk, Danmark.

tagarna och Bolagets representanter har också sitt stora värde.

I årets kurser svarade ingenjörerna Gunnar Kelfve och Erik Ljung för den teoretiska undervisningen. Verkmästare Fred Larsson var ledare för de praktiska övningarna. Dessutom ingick industribesök vid anläggningarna i Höganäs och Bjuv i kursprogrammet. R.E.

Ny fabriks hall vid Slip-Naxos

En tillbyggnad av fabriken i Västervik är färdig. Denna hall skall inrymma en ny tunnelugn. Dessutom kommer värmebehandlingen av fenoplast samt en del andra fabriksavdelningar att flyttas dit för att bereda plats åt en expansion av andra avdelningar i den gamla fabriken.

Byggnaden består av en stålkonstruktion, som bär upp taket. Materialet i detta är lättbetongstavar, som ger god isolering och god brandsäkerhet. Lanterniner med stora glas- ytor, som vetter åt norr, ger en ypperlig be- lysning utan besvärande direkt solstrålning.

Väggarna är utförda i rött tegel utom åt det håll, där en framtida utbyggnad kommer att göras. Dessa väggar är utförda i gasbetong- block, som är lätta att riva vid en utökning av byggnaden.

Pelardelen, som är 8 meter, är vald med hänsyn till den äldre delen av fabriken. När de väggar, som syns på interiörbilden rakt fram till vänster, är bortrivna, erhålles sålunda en stor hall med raka linjer och en- hetligt utseende.

Denna hall är en väsentlig utökning av fabriken utrymme.

L.E.R.

Slip-Naxos anordnade teknisk föredragsturné

Som ett led i Slipmaterial-Naxos' strävan att skapa vidgad kännedom om slipning hos dess stora kundkrets samt för att presentera en del arbeten för slitteknikens vidareutveck- ling har en teknisk föredragsturné anordnats med föredrag i Stockholm, Falun, Eskils-

Överst:

Som ett led i pågående rationalisering och utbyggnad av produktionen har uppförts en ny ugnshall om 4300 m² vid Slip-Naxos i Västervik. Den kommer att bl.a. inrymma en ny tunnelugn.

I mitten:

Slip-Naxos' tekniska föredragsturné rönt ett synnerligen livligt deltagande från indu- strifolk på berörda platser. Denna och föl- jande bild togs vid föredraget i Västervik. — Professor Nathan H Cook, Massachusetts Institute of Technology, som deltog i turnén, utvecklar här teorin för energiförhållande vid olika spåntjocklekar.

Nederst:

"Slipchefen", dir. N Malte Nilsson, diskute- rar efter konferensen aktuella frågor med medarbetare från utvecklingslaboratoriet.

tuna, Göteborg, Huskvarna, Västervik och Linköping.

För de senaste arens utveckling hos Slip-Naxos redogjorde civilingenjör Bertil Rigvall. Han diskuterade praktisk tillämpning från såväl tillverkningsteknisk som slipteoretisk utgångspunkt. Dynamisk instabilitet hos slipmaskiner berördes bl.a.

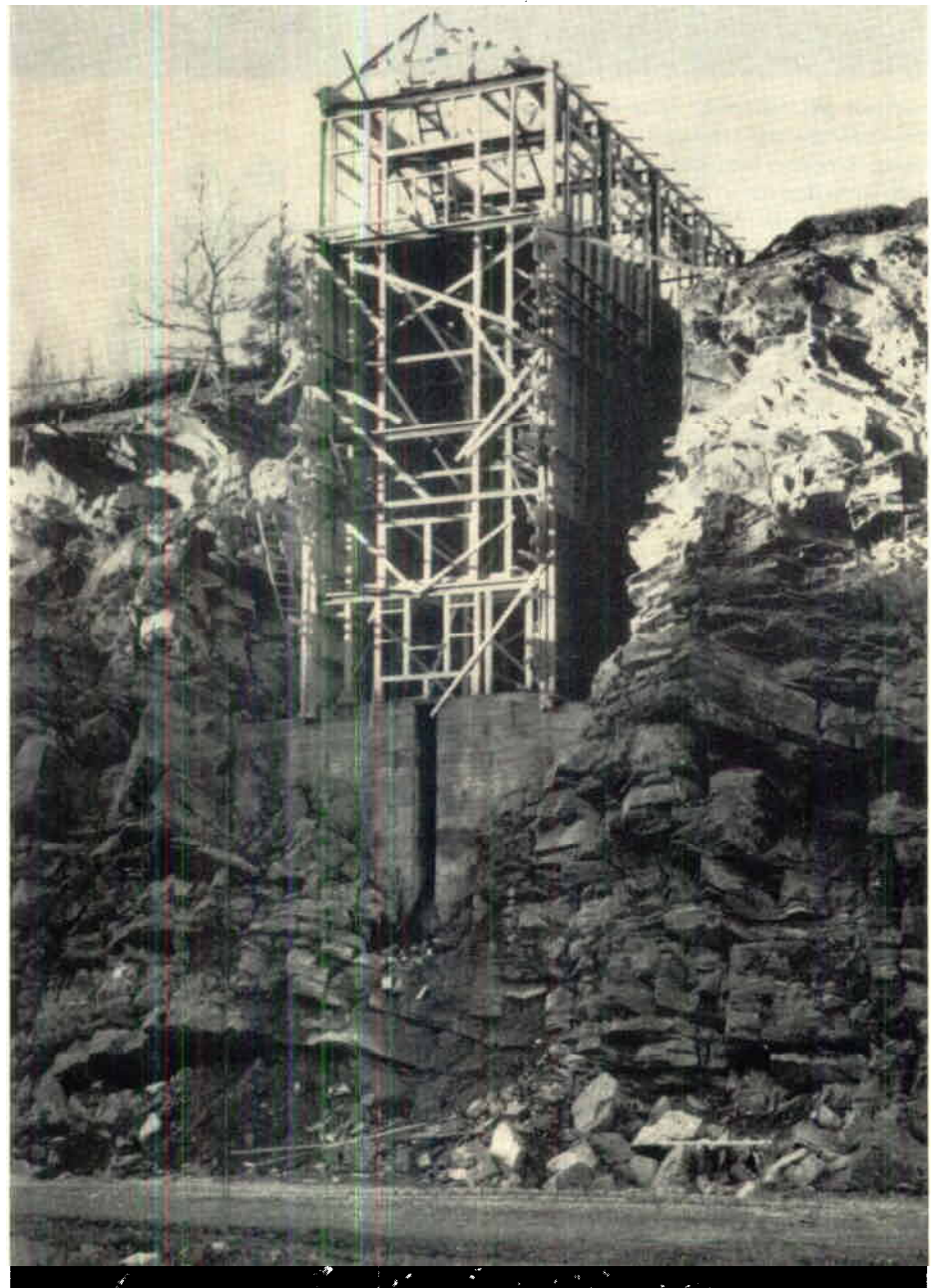
På det forskningstekniska området har ett givande internationellt utbyte av erfarenheter ägt rum, speciellt med universitet och högskolor i Tyskland och Amerika. Som en följd härav deltog professor Nathan H Cook från Massachusetts Institute of Technology (M.I.T.) i konferenserna för att redovisa de senaste forskningsresultaten inom sliptekniken vid M.I.T.

Efter föredragen anordnades estradsamtal med frågor och diskussioner, var ett synnerligen intresserat auditorium deltog. Föredragsturnén vann ett livligt deltagande från industrifolk på de berörda platserna. *N.M.N.*

Krossanläggning i Handöl har sprängts in i berget

Handöls Täljstens AB håller på att uppföra företagets högsta industribyggnad. Den är 22,6 m hög och har fyra våningar. Byggnaden, som skall inrymma krossanläggning för olivinsten, är till största delen insprängd i berget, vilket gör, att den från övre planet verkar ganska oansenlig trots sin stora höjd. Väggar-
na är utförda i betong, vartill har använts ca 60 ton cement. Översta våningen blir helt i trä på järnbalkskonstruktion. *K.E.*

Miljonleverans till Finland

Vårt dotterföretag i Finland, AB Industri-tegel, Helsingfors, rapporterar, att leveran-serna mot den största beställning, som från finskt håll har placerats hos Höganäsbolaget, i höst har kommit igång. De omfattar eldfast material och plastprodukter till ett totalvärde av ca 1,7 milj. kr., var i inräknas de murnings- och montagearbeten, som ingår i beställ-ningen. Mottagare är Rikkihappo O.Y., ett stort statligt kemiskt företag med anläggning-
ar bl.a. i Yxpila, dit ovannämnda material levereras. *Bewe*

"Höganäs-Nytt"

— Höganäsbolagets ombudstidning — som distribueras till de olika återförsäljarna, har utkommit med sitt decembernummer. Denna gång har tidningen lagt huvudvikten vid Bo-

Höganäsbolagets styrelse hade förlagt sitt augustisammanträde till Västervik, och i samband därmed besöktes Slipmaterial-Naxos' anläggningar i Västervik och Bas-karp. På bilden har styrelsen anlänt till sist-nämnda plats och njuter utsikten över Vättern.

Delvis insprängd i berget uppföres en kross-anläggning för olivinsten vid Täljstens-bolaget i Handöl. Byggnaden har fyra våningar och är 22,6 m hög.

I mitten av september hölls en konferens vid dotterföretaget Hoeganaes Sponge Iron Corp., Riverton, med deltagare från pulvermetallindustrierna i USA. — Ing. Franz Roemer ses här lämna informationer via megafon i samband med en rundtur genom fabriken.

In the middle of September a clinic conference was held at the Hoeganaes Sponge Iron Corp. It was attended by representatives from the powder metal industries in the United States. — Mr. Franz Roemer, Chief Engineer, gives information over the megaphone in connection with a plant tour.

lagets stora nybyggnadsprogram, som beskrives utförligt.

Två Höganäs-ombud, som byggt ut och förnyat sin verksamhet, presenteras i ord och bild. Det ena företaget, som ligger på Bjärehalvön i nordvästra Skåne, har inrättat en tilltalande byggmaterialutställning i anslutning till sitt detaljhandelslager i Båstad, medan det andra ombudet, som har sin verksamhet i Västerås, har flyttat in i nya kontors- och lagerlokaler. I övrigt skildrar "Höganäs-Nytt" en hel del nyheter på tillverkningsprogrammet och lämnar återförsäljarna goda tips om försäljningen av Höganäsbolagets keramiska och kemiska produkter. L.S.

Höganäs keramiska plattor på världens största byggtutställning

The Building Exhibition har hållits vartannat år sedan 1895 i Olympiahallarna i London. Utställningen, som är den största i sitt slag i världen, riktar sig till såväl projektören och byggmästaren som till materialtillverkaren. I år hölls utställningen under tiden 15—29 nov., och den öppnades av bo-

stadsministern Henry Brotker. På denna utställning hade Höganäsbolaget en uppmärksam monter.

För att ge läsaren en uppfattning om utställningens proportioner kan nämnas, att hallarna omfattar ca 50 000 m² golvyta, att ett storgarage för 1 200 bilar finns inom området, att Olympia håller sig med egen tunnelbanestation och järnvägsstation, dit dagligen långa extratåg kommer med besökare från hela England, att det finns 4 restauranger, 8 barer, post- och bankkontor inom hallarna. Man hade i år räknat med ca 2,5 milj. besökare.

Höganäsmontern var livligt besökt och väckte stor beundran. Särskilt stort intresse rönt den 5 min. långa stillfilm med engelskt tal, som producerats för att spelas i montern genom s.k. backprojektion. Filmen gav under dessa få minuter en god inblick i våra plattors olika användningsmöjligheter.

Många besökare hittade som sagt vägen till Höganäs-montern, och som allmänt omdöme kan sägas, att Höganäs har ett mycket gott namn i England. Följande lilla episod belyser detta. En dag infann sig en äldre herre med sin fru. De stod länge och pekade på golvet i montern och samtalade lågmält. Vi frågade, om vi kunde stå till tjänst med något, men mannen svarade, att han endast ville visa sin fru, vilka utmärkta plattor han en gång lagt åt sin firma i ett slakteri — golven i slakteriet och på utställningen var nämligen båda lagda med Höganäs sintrade plattor i 500-serien.

B.F.

Med stort intresse betraktar t.h. Mr. Smith, direktör för våra agenter i London, Langley London Ltd., och Mr. Dumolin, direktör för den belgiska plattfabriken Courtrai, stillfilmen "A Symphony in Ceramics", medan t.v. Mr. Kelly, chef för Langley's serviceavdelning för väggplattor, och Mr. Mark, Langley's försäljningschef för plattor, tar en titt på våra trycksaker.

Höganäs-material har många olika användningsområden. Ströms välkända skoavdelning i Stockholm har funnit Höganäs sjunkboxtegel användbara som reklammaterial. En tilltalande fönsterskyltning. Normalt användes sjunkboxtegel inom stålindustrin. T.h. har Höganäs keramiska brunnslock kommit till användning som beläggningsmaterial för en trädgårdsgång — närmare bestämt i Norrvikens trädgårdar i Båstad i samband med en permanent utställning för uterummet.

Givande konstafon vid höganäs-tjänstemännens 19:de konstutlottning

Höganäsbolagets Tjänstemannaförening har haft årets andra konstutlottning, den 19:e i ordningen, sedan man började denna verksamhet. Medlemmarna hade denna gång att välja bland inte mindre än 100-talet konstverk. Utlottningen ägde rum i konferenssalen i f.d. disponentbostaden, och det av konst-

kommittén komponerade programmet formade sig till en givande konstafon.

Kommittén hade med bokförare Lars Larsson som ordförande tagit ut en intressant samling tavlor och keramik. Wiwi Möller-Lindqvist var representerad med vackra bibelmotiv, fint sedda landskap och batik i dekorativt utförande. Man kunde också glädja sig åt Lennart Halls visioner av upplevelser

inför det skånska landskapet — färg- och formsymboler för luft, vatten, åker och äng. Lillemor Rudolf-Hall visade jordnära abstraktioner och kraftfulla porträtt, och Kjell Högström deltog med fast komponerade stilleben och landskap i mustiga färger. Lennart Frisk var representerad med grafik, rörelsefylld och rustik. Keramiken företrädde av Yngve Blixt med vackert format stengods,

Fru Fortuna har lockat fram dessa leenden hos fröken Inger Erlandsson, som i höganästjänstemännens 19:e konstutlottning valde en tempera av Kjell Högström, och ing. Nils Holmberg, 1:e pristagare, som stannade för ett stilleben av samme konstnär.

och Elsi Bourelius deltog med bl.a. charmfulla keramikfigurer.

Sedan bokföreläsare Larsson hälsat välkommen, gav konstnären Lennart Frisk en kort presentation av de i utlottningen deltagande konstnärerna och gjorde en konsthistorisk betraktelse med utgångspunkt från de olika konstriktningar, som dessa representerade.

Så var det tid för fru Dagmar Hartlow att agera Fru Fortuna. Ing. Nils Holmberg fick välja först, och han tog ett stilleben av Kjell Högström. Andra vinsten gick till bergsingenjör Göran Gummesson, som valde en olja av samme konstnär. Sedan komturen till försäljare Rune Strandberg, som fastnade för en barriksak av Wiwi Möller-Lindqvist. Förman Knut Jönsson föredrog stengods av Yngve Blist. Och så rullade lyckohjulet vidare, tills alla de 27 vinnarna hade fått sina konstverk.

Efter utlottningen visades två intressanta filmer — "Döderhultaren" och "Vincent van Gogh". Som avslutning på den givande konstaftonen spelades upp till dans med takt och ton av Kajles utmärkta orkester. A.A.

Gruvbion i Höganäs har varit en "begivenhet" för danskarna

Gruvbion i Höganäs har sedan dess tillkomst 1954 varit en stor "begivenhet" inte minst för våra vänner på andra sidan Sundet. När det blev bekant, att Bolaget tänkte lägga ner driften i Schakt Gustaf Adolf, steg besökskurvan, och det var särskilt danskarna, som i ökat antal begav sig "derovre" för ett gruvbesök. I skrivande stund har vi i år haft omkring 7 000 besökare, och av dessa är inte mindre än 2 700 från broderlandet Danmark.

I besöksboken finner man många kategorier representerade, men helt naturligt är läroanstalterna på olika utbildningsstadiet i majoritet. För många organisationer och ideella sammanslutningar har ett besök i gruvbion 100 m under jorden också utgjort en lockelse.

Hur blir det då i fortsättningen med gruvbion? Som framgår av referat på s. 7 från företagsnämndens sammanträde den 2 oktober är denna fråga ännu inte avgjord. Ofrånkomligt är emellertid, att om gruvbion upphör, förlorar Höganäs en sevärdhet och Bolaget en möjlighet att på ett bra sätt lösa besöksfrågan för flera tusen besökare årligen, som inte gärna kan medges tillträde till företagets övriga anläggningar.

Svenska tegelexperten studerade Bjuvsverken

I anslutning till Sveriges Tegelinstriförenings höstmöte i Hälsingborg den 8—9 november besökte ett 100-tal av deltagarna Bjuvsverken andra dagen.

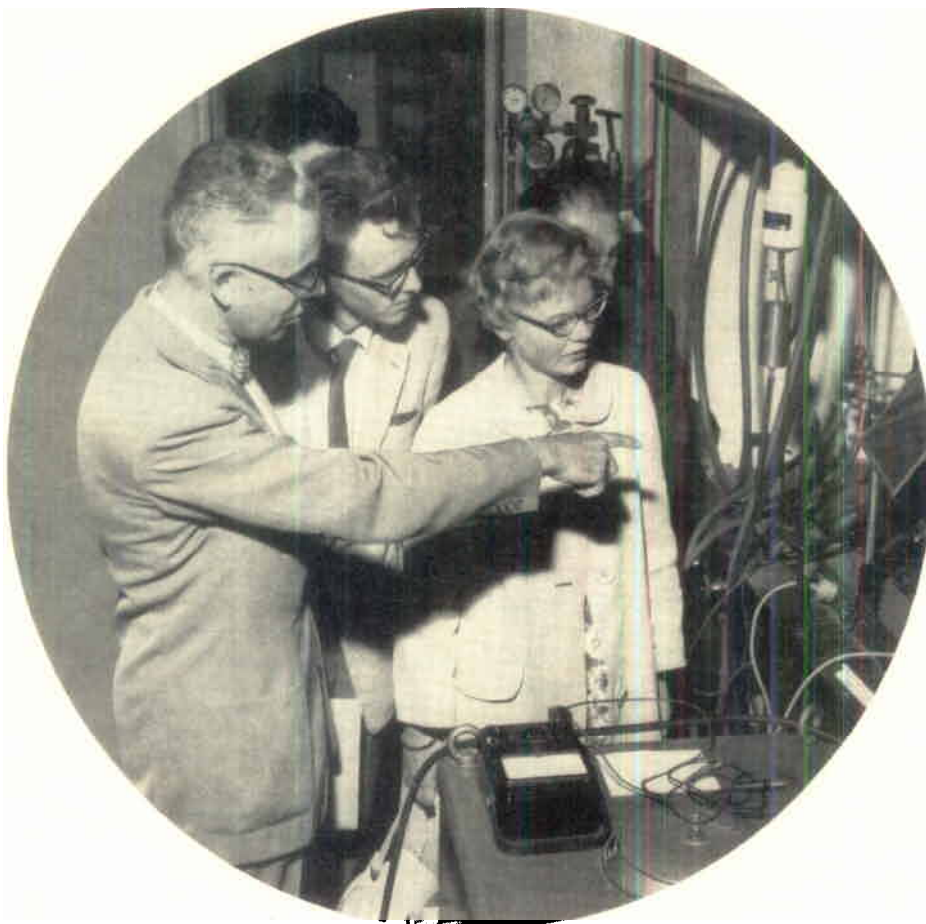
Mötet inleddes med föreläsning på Hotell Mollberg av bl.a. fil. kand. Harry Richter, Höganäsbolaget. Han talade om "Panel freezing test" — en ny metod för bestämning av keramiska produkters frostresistens. Övering. B. Aggerd orienterade om Bjuvsverken, och denna förhandsinformation underlättade det perfekt organiserade besöket därstädes dagen

En grupp japanska experter på slipmaterial med dr Naonjiro Kumagai i spetsen gästade under en studieresa i Sverige Höganäsbolaget. Här ses de vid gruvbesöket i Höganäs. Bergsingenjör Göran Gummesson i vit rock, chef för Bolagets Exportavdelning, svarade för värdskapet.

I anslutning till Sveriges Tegelinstriförenings höstmöte i Hälsingborg i början av november hade Bjuvsverken sitt hittills största studiebesök — 100-talet tegelexperten. Ingenjör Lennart Sjöberg, andre man t.v., var en av ciceronerna, och här har han intresserade besökare i ing. M. Haby, Munkedahl, dir. Hans Grönkwist, ordförande i Tegelinstriföreningen, och ing. Claes Helin, Katrineholm.

Bergsingenjör G von Hofsten, chefsforskare, Avd. metallurgisk forskning, demonstrerar på Centrallaboratoriet i Höganäs apparatur för metallsprutnings teknik för några Uppsala-akademiker på studiebesök. Dessa tillhörde Sveriges Yngre Naturvetares Förening, vilken bl.a. vill öka kontakten med det svenska näringslivet genom praktikantförmedling och studiebesök. En stor del av medlemmarna är licentiander och doktorander med speciellt intresse för forskning.

efter. Det var det till numerären största antalet studiebesökare, som på en gång besökt anläggningarna i Bjuv.

Amerikansk studiegrupp besökte Höganäsbolaget

I syfte att utvidga handelsförbindelserna i båda riktningarna mellan Sverige och New Jersey, USA, i synnerhet i södra delen av N.J., gjorde en delegation på 70 amerikanare i början av oktober ett 10-dagars Sverige-besök, som avslutades vid Höganäsbolaget med ett 30-tal av studiegruppen. De övriga var uppdelade på besök vid Addo, Malmö, och Trelleborgs Gummifabrik.

Ekonomichef Claes Bothén vid Höganäsbolagets dotterföretag i Riverton, som ligger i New Jersey, kom till Sverige en vecka före studiegruppen för att i samråd med handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö lägga upp besöksprogrammet.

Herr Bothén berättade, att Sverige-besöket varit koncentrerat till Stockholm, Göteborg och Skåne. Delegationen bestod av representanter för de olika länen, åtskilliga städer, banker och industrier i New Jersey och Delaware River hamnstyrelse. Vidare hade alla länets tidningar sänt representanter, som i ord och bild dagligen skickade referat genom International United Press.

Bland deltagarna kan dessutom nämnas chefen för länsstyrelsen i Burlington, det län där Bolagets dotterföretag i Riverton ligger, Edward J Hulse, amerikanske vicekonsuln i Göteborg, Burton Chadbourne, ordföranden i South Jersey Public Relation Association, Leroy S Thomas, och verkställande direktören i södra New Jersey arbetsgivarförening, David W Shoemaker.

Besöket vid Höganäsbolaget inleddes i Bjuvs Folkets hus, där överingenjör Ernst Geijer berättade om företagets historia och om dess verksamhet. Överingenjör Bengt Aggeryd redogjorde sedan för tillverkningen vid Bjuvsverken före rundvandringen i Bjuvs tegelfabriker. Efter lunch ställdes färdan till Centrallaboratoriet i Höganäs, där överingenjör Geijer demonstrerade en utställning av företagets produkter. Med olika ciceroner besågs sedan Centrallaboratoriet.

Sverige-resan avslutades dagen efter Höganäs-besöket med ett stort PR-möte på Hotell Kramer i Malmö. Herr Bothén presenterade då södra New Jersey för industri- och affärsmän i Skåne i ett föredrag beledsagat av färgbilder.

R.E.

Överingenjör Ernst Geijer, Höganäsbolaget, demonstrerar en 3-D-platta för en kvartett deltagare i den amerikanska delegation från New Jersey, som besökte Sverige i början av oktober. Fr.v. Mr. Leroy Thomas, ordf. i South Jersey Public Relation Association, Mr. Claes Bothén, Bolagets dotterföretag i Riverton, Mr. Burlon Chadbourne, amerikansk vicekonsul i Göteborg, Mr. David W Shoemaker, verkställande direktör i södra New Jersey arbetsgivarförening, och övering. Geijer.

Unikt fynd av 100-åriga Höganäsmedaljer i rostigt järnskrin...

Samtidigt som Kungl. Myntkabinettet, Statens Historiska Museum, för några månader sedan efterlyste en medalj, präglad vid Höganäs Stenkolsverk i mitten av 1800-talet, fann man vid genomgång av Höganäsbolagets arkiv i Höganäs inte mindre än tio av medaljerna, en i guld och nio i silver. Det var onckligen ett egendomligt sammanträffande.

Fyndet gjordes av arkivföreståndaren, fröken Thyra Lindberg, i direktionens arkiv i källarvalvet. På översta hyllan upptäckte hon ett litet rostigt järnskrin. Nyckel saknades, och en låssmed hade en halvtimmas arbete med att få upp låset. Skrinet innehöll förutom medaljerna och ett par meter gröna band till desamma även stamparna, som använts vid präglingen, vidare Stenkolsverkets sigill, två förgyllda HSB-märken och en lyra. Det hela var inslaget i några direktionspapper, som gav vid handen, att innehållet hade lagts ned i skrinet för minst ett halvsekel sedan.

Enligt uppgift, hämtad ur Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad nr 7 1961, var Stenkolsverket det tredje företaget i vårt land, som lät prägla egna medaljer som belöning till därav förtjänta anställda. (De två

andra var Göta Kanalbolag och Dykeri- och Bärningskompaniet i början av 1800-talet.)

I Bolagets arkivhandlingar har fröken Lindberg funnit, att förslaget till medaljen lämnades av Stenkolsverkets styrelse till bolagsstämman den 30 juli 1857 enligt följande utdrag ur styrelsens berättelse till samma bolagsstämma:

"Styrelsen förmodar att därest något hederstecken med åtföljande någon afpassad pension utdelades bland Grufvans nycktraste, ordentligaste och trognaste Arbetare, att detta skulle föranleda en täflan att kunna vinna en sådan utmärkelse — Styrelsen ville föreslå att ett antal av Tolf personer skulle utdelas första gången vid ordinarie Bolagsstämma Tolf medaljer med åtföljande pension af 25 RD till hvardera — när någon af dessa dog eller genom förändrat uppförande icke gjorde sig värdig att få behålla tecknet skulle alltid vid Bolagsstämma tillsättas efterträdare efter de afgångne, dock så att antalet

icke finge öfverstiga 12 — Styrelsen har hos Justitie Stats Ministern gjort sig underrättad om någon svårighet skulle möta att vinna Nådig Stadfästelse derpå i förening med tillåtelse att få utdela Medailler, och derpå erhållit ett lugnande svar —"

Styrelsens förslag godkändes enligt § 6 i bolagsstämmans protokoll, som lyder:

"Frågan sådan den förekommer i Styrelsens berättelse angående utdelande af Medaljer till Arbetspersonalen, godkändes af Bolaget till alla delar och äger Styrelsen att gå i författning med dess utförande."

Innan man kunde gå från beslut till handling, fordrades tillstånd av Kungl. Maj:t att prägla medaljen, som på "åtsidan" skulle bära konungens (Oscar I) bild. Hur medaljfrågan följdes upp, saxar vi ur nämnda numismatiska medlemsblad.

Skrivelsen till Kungl. Maj:t har följande lydelse:

"Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Styrelsen vid Höganäs stenkolsverk, oafsläteligen betänkt på utvägarne att bland dervarande särdeles talrika arbetspersonal befordra icke blott materiellt välstånd, utan äfven allt hvad som kan uppmuntra till sedlighet och moralisk förbättring, har i sistnämnda afseende trott sig finna ett verksamt medel i en årlig pension, åtföljd af yttre utmärkelsetecken, hvilken skulle tilldelas dem bland underlydande arbetare, som synnerligen utmärkte sig genom ett hedrande uppförande.

Med anledning häraf har vid sist hållna bolagsstämma beslutats att 300 RD rnt årligen skulle anslås till 12 pensioner à 25 RD hvardera, med hvilka skulle följa medalj att å bröstet bäras. Dessa medaljer skulle utdelas vid ordinarie bolagsstämma och, när någon af de belönade afgick med döden eller om densamma genom förändradt uppförande icke gjorde sig värdig att medaljen fortfarande bära, återtagas och utdelas åt någon annan deraf förtjent arbetare.

För genomförandet af denna plan vågar Grufvestyrelsen underdånigst anhålla om Eders Kongl. Majestäts nådiga tillstånd att i enlighet med hof följande ritning låta prägla en medalj i silfver af 10:de storleken med Eders Kongl. Majestäts bröstbild å den ena sidan och å den andra föreställande en med kolbrytning sysselsatt arbetare, hvarjemte Styrelsen lika underdånigt anhåller om Eders Kongl. Majestäts nådiga tillåtelse för dem, åt hvilka medaljen kan varda tilldelad, att densamma å bröstet bära.

Med djupaste undersåttliga vördnad, trohet och nit framhärdar

Stockholm d. 14:de September 1857

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Majestäts

tropligtigste och underdånigste

tjenare och undersåte

S. G. v. Troil

Landshöfding och Ordförande i

Styrelsen för Höganäs Stenkolsverk

Att arkivföreståndaren vid Höganäsbolaget, fröken Thyra Lindberg, visar ett så glatt leende är förklarligt. Framför sig har hon det värdefulla järnskrin med de 100-åriga höganäsmedaljer jämte stampar, som hon fann vid en grundlig arkivgenomgång.

(Samuel Gustaf von Troil) [1804—1880] var 1851—1853 tillförordnad och 1853—1874 ordinarie landshövding i Malmöhus län, känd för duglighet och driftighet.)

Skrivelsen föredrogs i statsrådet den 23 oktober 1857.

Statsrådet tillstyrkte i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte i nåder tillåta Styrelsen för Höganäs stenkolsverk att låta preglas och utdela medaljer, förfärdigade i öfverensstämmelse med den aflemnade ritningen, och med rättighet för den, åt hvilken belöningsmedaljen tilldelas, att densamma på bröstet bära.

Statsrådets beslut delgavs landshövding von Troil i brev, med vilket också medaljritningen återsändes.

På halvår senare blev medaljen föremål för granskning i vitterhetsakademien; det heter i akademiens protokoll den 20 april 1858:

Ett af Fru Ahlborn född Lundgren inlemnade förslag till en Belöningspenning, ämnad att utdelas till arbetare vid Höganäs stenkolsgrufva, gillades så lydande:

Åtsidan:

H. Maj:t Konungens bröstbild, med omskrift: OSCAR SVERIGES NORRIGES G.O.V. KONUNG.

Frånsidan:

En arbetare med sin hacka i verksamhet uti ett grufschacht upplyst af en lampa. Omskrift: FÖR ARBETSSKICKLIGHET OCH HEDRANDE UPPFÖRANDE. I afskärn. AF HÖGANÄS STENKOLSVERK.

hvilket förslag förklarades justerat, på det utdrag af Akademiens Dagbok måtte kunna ofördröjligen till vederbörande utfärdas."

Vi återgår så till Bolagets arkiv och läser i styrelseprotokollet den 24 februari 1859 följande:

"De vid 1857 års Bolagsstämma beslutade Medaljer, skola preglas till ett antal af Fjorton stycken af Silfver och en af Guld — och kommer vid Styrelsens nästa sammanträde att beslutas huru många sådana skola föreslås till utdelning vid nästa Bolagsstämma. Medaljerna skola bäras i ljusgrönt band med svarta kanter."

Vilka som blev de första medaljörerna framgår av Bolagsstämmoprotokoll den 28 juli 1859, § 4:

"Wid 1857 års Bolagsstämma beslöts att såsom en uppmuntran och eggelse till flit och goda seder, ett utmärkelse tecken med dervid åtföljande årlig pension skulle utdelas till några af de i detta afseende bäst kända bland Grufvans Arbetarpersonal och skulle en underdånig ansökan härom till Kongl. Maj:t ingifvas med anhållan att få utdela sådana Medaljer med rättighet att dem å Brösten bära åt hvilka eller hvilken Bolaget skulle anse dem deraf gjort sig förtjente —

Sedan nu en sådan Nädig tillåtelse ankommit, ville Bolaget i första rummet idag hedra sin Föreståndare för Tegelbruks Herr Inspektoren Carl Gustaf Lindström med detta utmärkelse tecken i Guld såsom ett vedermåle af Bolagets aktning och tacksamhet för alla osparda möder i Stenkolswerkets tjänst i mera än 32 år, och anmodades undertecknad att åt honom öfverlemnas detta Heders tecken. —

Bland Arbetarpersonalen utsågos följande 4 personer att erhålla Silfver Medaljen med dervid åtföljande pension af Tjugofem Riksdaler till hvardera, näml. förre Grufarbetaren Wasilioff (?) född år 1781, som i mera än 50 år varit i Grufvans tjänst och dervid vid flera tillfällen genom Bergras skadads.

Kolluggaren No 174 Svän Solberg född år 1813 och allt från sitt 12 år varit stadd i Grufvans tjänst. —

Tegelbruks Arbetaren No 114 Anders Bjufström född år 1807 och i Grufvans tjänst sedan 1829.

Öfvanjords Arbetaren Jeppa Johnsson (Jonasson) No 90 född 1793 och från Barndomen i Grufvtjänst, och skulle dessa utmärkelse tecken öfverlemnas offentligen åt dem i Grufvans Kyrka så snart Pensions Brevet hinna blifva utfärdade.

Höganäs Grufva den 28 Julii 1859

In fidem
J Sjökröna"

Petter Moberg (f. 1815), en av dem som erhöill Höganäs-medaljen av år 1857, jämte maka Troen.

... och ett unikt medaljörfoto

Det har lyckats Red. att spåra upp ett foto av en medaljör från 1860, Petter Moberg, med maka Troen. Medaljören föddes i Ramkvilla i Småland 1815, och han hade vid sin bortgång uppnått 77 år. Maken Troen Olsdotter var född i Väsby.

De hade sju barn, av vilka Johannes, född 1843, också arbetade vid Stenkolsverket. Han blev endast 36 år gammal. I äktenskapet med Emilia Hellstedt föddes sonen Otto 1872.

Otto Moberg är välkänd för många höganäsare av idag. Han var till slutet av 1920-talet kontorsanställd på Bolagets Elektriska avdelning.

En fjärde generation av släkten Petter Moberg, sonsonsonen Allan, har med 55 år på nacken sedan pojkåren anställning vid Bolaget. För närvarande är han lastbilschaufför vid Transportkontoret.

Följande år utdelades ytterligare fyra medaljer enligt § 10 i Bolagsstämmoprotokoll den 11 juli 1860:

"Som det blifvit anmält att en af de under förra året utnämnde Medaljörer aflidit, så beslöts att ytterligare utse bland Werkets Arbetarpersonal 4, som gjort sig förtjente af denna utmärkelse och efter genomseendet af den lista som Af Arbetscheferna blifvit inlemnad utågo Bolaget följande:

No 128 Nils Grön, No 246 Lars Pehrsson, No 85 Petter Moberg och No 170 Jacob Ljungberg — såsom de hvilka mest gjort sig förtjente af att prydas med Grufvans Medalj. —"

Enligt en notis i Öresundsposten utdelades dessa sistnämnda medaljer söndagen den 2 december efter slutad gudstjänst i Höganäs Bruksförsamlings kyrka av överjägmästaren och kommandören J Sjökröna.

Tyvärr saknas en del protokoll från den tidsepoken i Stenkolsverkets historia, varför det inte kan konstateras, om flera medaljer sedan utdelades.

Ege

Gammal Bolagsman på frimärke

Postverket har med anledning av att det är 200 år sedan Jonas Alströmers bortgång hedrat hans minne med ett frimärke, som bär hans bild.

Alströmer är väl mest känd för att ha in-

För ett kvartsekel sedan var närmare 100 arbetare sysselsatta vid Kärnfabriken i Höganäs. Denna bild togs på hösten 1937, och då var inte alla anställda närvarande. I dag arbetar ungefär hälften av dessa vid Bolaget. Fr.v.: Översta raden: Gustav Nilsson, Johannes Olofsson, Erik Persson, Ingvar Jönsson, Olle Persson, Edvin Friberg, Hilding Hansson, Alfred Johansson, Hjalmar Nilsson, Artur Kroon, Sven Nilsson, Artur Persson, Algot Jakobsson, Oskar Roslund, Åke Pålsson, Idof Söderberg, Nils Nilsson, Erik Jönsson, Hugo Andersson. Andra raden: Gustav Svantesson, Malte Bengtsson, Nils Bengtsson, Henry Hansson, Göte Nilsson, Edvin Johansson, Theoder Bengtsson, Johan Leo, Edvin Larsson, Hugo Holm, Nils Andersson, Folke Bengtsson, Sven Larsson, Otto Lundberg, Artur Fredriksson, Sture Tuvevsson, Thomas Karlsson (förmän). Tredje raden: Viking Bengtsson, Harry Bogren, Edvin Persson, Albin Persson, Gustav Svensson, Johan Lönn, Helmer Pettersson, Carl Johansson, Gunnar Johansson, John Johansson, Samuel Jönsson, Johan Larsson, Carl Holm, Carl Svensson, Bertil Holm, Carl-Olof Holm. Nedersta raden: Mauritz Nilsson, Göte Hallengren, Verner Carlsson, Hans Svensson, Åke Nilsson, Gunnar Nilsson, Arne Holm, Fritz Holm, Roland Hultberg, Sven Svensson, Göte Larsson, Nore Persson, Sven Bohlin, Anders Johansson, Boris Elmgren.

fört potatisen till Sverige. Att han varit knuten till den skånska stenkolsindustrin torde kanske vara mindre bekant.

Därom saxar vi följande ur Höganäsbolagets jubileumsskrift utgiven 1938:

"År 1737 bildades ett bolag av konsul Jonas Alström i Alingsås, geschworneren vid Stora Kopparberg Erik Stockenström, bergmästaren Anton Swab, överkommissarien Erasmus Kleve i Malmö och borgmästaren Petter Pihl i Helsingborg. Bolaget fick sitt första privilegium redan hösten samma år och på våren 1738 ett andra privilegium på stenkols efter-sökande och brytning.

Redan år 1726 hade konsul Alström, mera känd under sitt adelsnamn Jonas Alströmer, hos Bergskollegium begärt privilegium för sig och sina arvingar 'på dessa Stenkohls Streck eller flötzer vid Helsingborg, ehuru långt och vidt de på den orten kunna sig sträckia... så vähl som allehanda Sorter Sten eller andra nyttiga fossilier och Jordarther, som gemenligen äro Stenkohlens följeslagare och det nyttia och bruka det bästa jag gitter och för-måhr utan någons intrång, mehn, hinder eller förfång.'

Inledningen till hans privilegieansökan är betecknande för den mångfrestande närings-främjaren Alströmer. Han skriver, att han under sina resor utom riket sökt göra sig underrättad om ett och annat, som kunde vara hans kära fädernesland till nytta, och att han vidare under resor här i landet efterspanat bland annat 'Metaller, Jordarther och besynnerligen Stenkohl, emedan jag sett hvad oräknelig nytta den jordarthen England till-fogar, ej allenast uti deras husbehofs och Skogars besparing, utan i otaliga många värcks befordran'. Under en resa år 1716 hade han förnummit, säger han, att det skulle finnas stenköl ej långt från Helsingborg, men 'ehuru mycket jag det efterfrågade kunde dock därom ingen rätt kunskap få'. När han år 1724 återkom till Sverige från Tyskland, fick han höra talas om att man nyss funnit en blyfyndighet vid Simrishamn. Trots att han fann ryktet otroligt, begav han sig genast dit. 'Under samma väg på en gästgifvaregård fick jag då närmare efterrättelse om Stenkohlen vid Helsingborg, hvarföre jag ved dijkoms-ten... fohr ut till att söka derefter, då jag på samma fäldt fann ej allenast åthskilliga gro-par, hvarest försökningar varit gjorde utan ock i en stor brandt backe ved siön ett stehn kohls streck eller flötz.'

Alströms aktion ledde så småningom till det nyssnämnda bolagets bildande och omedelbart efter privilegiernas beviljande påbör-jades undersökningar och brytning av stenköl. Detta användes såsom under tidigare bryt-ningsperiod även till underhåll av fyrarna. Därjämte började man nu tydligen för första gången i direkt samband med kolbrytningen utnyttja de eldfasta lerorna. Man tillverkade eldfasta deglar, mufflar och andra 'chymiska kiärl', i så hög kvalitet, att de med framgång konkurrerade med de importerade Hessiska deglarna."

L.S.

VERKSTADSELEVERNA HADE UPPSKATTAD STUDIERESA

I slutet av augusti hade klasserna I och II vid Verkstadsskolan i Höganäs en fyra dagars studieresa. Efteråt fick deltagarna parvis i en uppsats berätta om sina upplevelser. Vi gör här ett utdrag ur den prisbelönta reseskildring, som Göran Ekendahl och Bo-Lennart Johansson gemensamt svarade för.

— **A**lla var på bästa humör, och vädret visade också sin bästa sida, när vi med stora förväntningar gav oss iväg. I Vetlanda smakade lunchen bra, och på eftermiddagen var vi framme vid resans första mål — Bolagets dotterföretag Slip-Naxos i Västervik.

Före rundvandringen i fabrikena informerades vi om företagets historia. Vi fick sedan följa tillverkningen från råmaterial till färdig produkt av varierande storlek från slipstift med 3 mm till skivor med 1 000 mm diameter. Efter avslutande besök i laboratoriet bjöds vi på kaffe med dopp.

Vi övernattade i Västervik, och på onsdagsmorgonen fortsatte färden genom ett natur-skönt Småland till Huskvarna Vapenfabrik. På vägen dit lunchade vi i Mäster Gudmunds Källare i Jönköping. Vid besöket i Huskvarna Vapenfabrik fick vi se tillverkning av symaskiner, som utföres i tempoarbete. Där till-

verkas också motorer, huvudsakligen till mopeder, men även utombordare, maskinsågar och gevär. Inkvartering var ordnad i Jönköping.

Tredje dagens studiemål var Motala Verkstad, som grundades av Balzar von Platen år 1822 och som därmed är Sveriges äldsta verkstad. De sysselsätter ca 1 600 arbetare och ca 600 tjänstemän. Anläggningarna omfattar järnverk, plåtverkstad, maskinverkstäder och pressverk.

Från Motala for vi direkt till Oxelösund. Vi åt middag på Bygdegården och övernattade på ett vandrarhem. Oxelösunds Järnverk var resans sista studiemål tidigt nästa morgon. I en informationssal fick vi en föreläsning om företagets väldiga expansion bara under de närmaste åren.

Besöket började i hamnen, som kan ta in fartyg på upp till 35 000 ton. Vi fortsatte till masugnarna, som just då tappades, begav oss därifrån till glasverket och besåg slutligen valsverket. Lunch i företagets marketenteri avslutade besöket hos Oxelösunds Järnverk.

Sedan var det att anträda hemfärden. Resans sista måltid intogs i ett motell, Vida Vättern, och sent på kvällen var vi åter hemma i Höganäs, en aning reströtta men många upplevelser rikare.

Dessa elever har efter testning i höst börjat i Verkstadsskolan, Höganäs. Stående: Christer Thornblad, Börje Johansson, Arne Kjellström, Sven Thomasson, Christer Persson. Knästående: Jan Zether, Jan Rasmusson, Gunnar Lindstrand, Tommy Carlsson och Kjell Nilsson.

Höganäsbolaget lanserar sedan något år en ny giv; folkskolans avgångsklass inbjöds att ta en titt på det företag och bekanta sig med den industri, som Bjuv ursprungligen byggts upp kring och i vilken väl en och annan av pojkarne så småningom hamnar. Tendensen mot "mer ungdom i fabrikerne" är påtaglig. Det konstaterandet kunde göras vid det besök som Nyheternas medarbetare gjorde, samtidigt med att folkskollärarinnan Birgit Björk med sin klass tog sig en titt på den industri, som är mekaniserad till fulländning.

Ungdomarna togs emot vid personalingången av ingenjör Bertil Hierner och kontorist Albin Ekdahl, och därefter blev det genomgång av hela produktionen med klassen fördelad på två grupper. Syn- och hörbarligen blev ungdomarna imponerade, och inte kan ciceronerna klaga på uppmärksamheten. Ibland såg det ut, som om framförallt grabbarna höll på att krypa in i de sinnrika maskiner, som i vissa fall nära nog utan manuell betjäning spottade ut färdigformat tegel i de mest skiftande former efter att ha svält lerklumpar i olika storlekar.

Avslutningen skedde i Folkets hus, där företaget bjöd på förläggning. Red. Ragnar Engberg vid Höganäsbolaget hälsade välkommen. Som ytterligare påbröd till fabriksbesöket höll red. Engberg ett anförande om Höganäskoncernen. Dessutom visades Bolagets mycket uppmärksammade film "Skånsk bergslag".

Det hela måste betraktas som en nyttig giv i kampen om den framtida arbetskraften med en måhända mer eller mindre medveten strävan att plocka sönder tidigare uppfattning, att ett tegelbruk nödvändigtvis måste vara en rökig, kvävande het grottekvarn. Det stadiet har Bjuvsverken för länge sedan lämnat bakom sig.

Nyheterna, den 23/9 1961

BJUVSUNGDOM

STUDERAR SIN BLIVANDE FÖDKROK

Kenneth, Eva och Bernt i 8:e klassen i Bjuvs folkskola visar sina soligaste leenden. De har just fått Höganäsbolagets bokpremier för trevliga uppsatser om Bjuvsverken.

Kenneths syn på Bjuvsverken

Efter ovannämnda fabriksbesök fick eleverna i skolan som uppsatsämne berätta om sina intryck av Bjuvsverken. De tre bästa uppsatserna belönades av Höganäsbolaget med bokpremier, som tillföll Kenneth Jönsson, Eva Olofsson och Bernt Lundblad. Vi återger här Kenneths syn på Bjuvsverken.

— Det var en torsdag, en helt vanlig torsdag, men när dagen var slut, hade det inte varit en vanlig dag. När vi kom till skolan på

morgonen, sade fröken, att vi skulle besöka ett av Europas största tegelbruk, Bjuvsverken. När vi kom dit, var det två män, som skulle visa oss runt. Vi delade upp oss i två avdelningar.

Vår grupp fick en väldigt trevlig guide, vars namn var ingenjör Hierner. Vi kom först in i ett rum, där det var ett fasligt liv. Det var en slags cylindrar, som roterade, och inne i dessa var det stenar, som man hade plockat vid Danmarks kust. Dessa stenar malde sönder leran. Vi kom sedan till en maskin, som blandade leran och tog i precis så mycket vatten, som behövdes. Så gick lerblandningen ner till en press, som pressade leran till fyrkantiga stänger. Sedan var där en slags såg, som skar av bitar så stora, som de skulle vara. Bitarna fortsatte på ett löpande band, vid vilket det stod två arbetare och plockade upp dem och lade in dem i en press, som pressade leran till tegel. Man slog in en stämpel i de

blivande stenarna. Teglet lades till tork i en ställning. När där var fullt, kom en truck och hämtade teglet. När det torkat färdigt, kördes det in i en ugn med 1300°C värme och där fick det stå i tre dagar.

Från ugnen kom vi upp till slageriet, där leran bearbetades för hand. Man hade formar, som man lade leran i, sedan började man slå på leran med något slags trä. Därefter skar man av leran med en kniv, så att det blev jämnt med formen.

Från bruket åkte vi ner till Blå Vinkeln för att se på en film och få veta mer om stenkolsbrytning och lerbrytning och allt annat som Höganäsbolaget sysslar med. Där fick vi bl.a. veta, att Jonas Alströmer redan år 1737 grundade ett bolag för stenkolsbrytning. Men innan vi fick se filmen, blev vi bjudna på lemnad och kakor. När vi hade sett och hört så mycket, då visste jag, att Bjuv har ett av Europas största och modernaste tegelbruk. Ingenjörerna sade, att när tillbyggnaden blev klar, kom det att bli ett av världens största tegelbruk.

Detta var minsann en trevlig dag.

STRUMP

Det är inte meningen, att detta skall bli en spalt för speciellt kvinnliga problem som skönhetsvård o.dyl., även om det ändå snuddar vid skönhetsbegreppet, som det väl nästan alltid gör, när det gäller damer.

Alltnog. Damerna har på sistone utan egen förskyllan kommit i brännpunkten. Nu kommer de också i "Brännpunkten". Och egendomligt nog tycks de inte gilla uppmärksamheten. Trots att det är fråga om deras ben! Eller rättare sagt de attribut, som i förening med innehållet åstadkommer den där svår-förklarliga uppmärksamheten från herrarnas sida, dvs. strumporna.

Alltsedan våra kvinnliga kolleger någon gång på eftersommaren åter iklädde sig strumpor med och utan söm, har de inte — vare sig damerna eller strumporna — haft en enda lugn stund. En strumppsykos har utbrutit. Varje dag har ben av skiftande svarvning uppvisats till beskådande, dock uteslutande för strumpornas skull. Eller rättare för maskornas.

Strumporna har nämligen remnat uppifrån och ned (eller möjligen tvärtom), inte en dag, inte två utan vecka efter vecka. Mässling och röda hund är en barnsak mot denna farsot. Snart nog hade den kvinnliga intuitionen kommit underfund med att sjukdomen blev akut på vissa gator och vid vissa vindar och att orsaken endast kunde vara något slag av oljeutsläpp vid Bolagets anläggningar.

Deras funderingar kläddes i ord, vilket så småningom ledde till att en undersökning i skrivande stund pågår för att få fram bevis på att damernas misstankar är riktiga, och vår yrkeshygieniker, ingenjör Nils Hallin, har kopplats in på problemet. Vind- och fuktighetsförhållandena de dagar, epidemin rasat som värst, skall undersökas liksom naturligtvis också de berörda oljeeldningsanläggningarna. För att kartläggningen av skadorna skall bli fullständig, bör väl också maskornas löpningar följas upp och deras löptider registreras.

Ercos

Redaktionen har i anledning av Ercos insändare anmodat Bolagets juridiske ombudsman Lars Gwalli att framlägga några synpunkter på problemet.

— Skador på nylonstrumpor i följd av oljeutsläpp är ingenting nytt. Problemet fin-

nes säkerligen i hela världen. I Sverige har förhållandet under den senaste tiden varit särskilt aktuellt, förutom i Höganäs, i Gävle, Norrköping och Olofström m.fl. orter. Vid fuktig väderlek är företeelsen särskilt märkbar. Den regniga sommaren torde därför till mycket stor del ha varit en bidragande orsak. Oljan är ju ett billigt och lätthanterligt eldningsmaterial. Efter kriget har successivt åtskilliga såväl privatpersoner som industrieföretag övergått till att elda med olja. Att med bestämdhet säga, varifrån en oljefläck i det enskilda fallet härrör, är säkerligen oftast omöjligt. Oljefläcken kan ha kommit från en industrianläggning men också mycket väl från en oljeanläggning i ett närbeläget hyreshus.

Vad nu speciellt industrierna beträffar, så är det uppenbart, att dessa ofta kan föra med sig olägenheter av skilda slag för den kringliggande bygden. Man får dock inte glömma, att industrin också är till gagn för samma bygd. En affärsidkare, som klagat över att hans fastighet sjunker i värde t.ex. genom förekomsten av sotavlagringar från en närliggande industri, skulle säkerligen klaga ändå mera, om industrin lades ner. Man får taga det onda med det goda. De som bor inom en

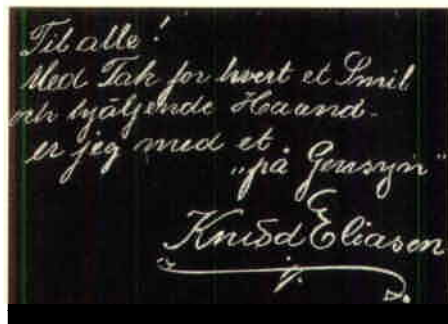
gammal industriort måste räkna med att industrin utvecklas och att vissa olägenheter kan bli större än tidigare.

Industrin måste dock å sin sida vidtaga alla rimliga åtgärder för att begränsa eller eliminera olägenheterna. Tyvärr går det dock inte att lösa problemet så enkelt som man på 1200- och 1300-talen trodde i England. Där antog man år 1273 en "Act of Parliament", som förbjöd eldning med kol i London; år 1306 hängdes en person, som förbrutit sig mot denna lag! Idag lägger sig sotet mörkt över London, ty ingen engelsman har velat vare sig frysa eller bli hängd. Sedan länge har man kunnat konstatera: "Where there's muck, there's brass", dvs. man kan inte göra någonting, utan att det medför smuts. Det är inte möjligt att förhindra alla luftföroreningar, men med tålmod, god vilja, uppriktighet och samarbetsvilja hos alla parter kan de tillfredsställande bemästras.

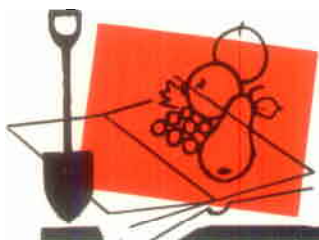
Frågan om eller i vilken utsträckning en skadelidande är skyldig att utan ersättning tåla immissioner, dvs. rök, sot, skakningar eller dylikt från en fabrik, är mycket svårbedömd. Någon lagstiftning finns inte på området. Man har därför vid prövning av de olika skadefallen endast att taga hänsyn till tidigare domstolsavgöranden. Sedan någon tid tillbaka föreligger emellertid ett lagförslag, som avser att reglera hithörande frågor.

L.G.

Dansk hälsning

Danskarna dominerar det utländska inslaget i Höganäsbolagets arbetarkår i såväl gruvor som fabriker. Då en av dem slutade sin anställning, hade han på en bråka skrivit ovanstående tack.

VETERANER som slutat sin tjänst

Ingen "soffliggare"

Julius Lindell
Gunnarstorp

— Jag var endast nio år gammal, då jag jämsides med skolgången fick börja arbeta i jordbruket, berättar Julius Lindell, 67. Min vagga stod i Kågeröd, och när jag hade fyllt 14 år, blev det anställning på Lilla Hyllinge gård och sedan på Rosendahls gods.

1913 tog jag värvning vid Skånska Husarregementet under tre år. Sedan sökte jag arbete vid Bjuvs tegelfabriker men övergick snart till gruvdriften. De ur livsmedelssynpunkt dåliga åren under första världskriget lockade mig åter till jordbruket, men jag stannade endast ett år på Brogård. Och därefter blev det Gunnarstorps gruva för mig återstoden av mina 42 år vid Höganäsbolaget.

Efter sista strejken vid Bolaget 1925 var jag dock borta från företaget ett år. Då tog jag frivillig värvning vid K 5 för vaktjänst under mul- och klövsjukepidemin.

Som gruvarbetare började jag som sprängare, blev efter ca elva år maskinbörare och sedan kol- och lerlässare.

Den ökade fritiden medför inga bekymmer. Fastigheten och trädgården tar sin tid, och min hobby — snickeriarbeten — ger mig då och då små uppdrag. Det är sålunda inget "soffliggande" för min del.

50 tjänsteår på dagen

August Jönsson
Ekeby

Då Ekeby-pojken August Jönsson, 68, den 26 oktober slutade sin tjänst på Avlöningskontoret vid Skrombergaverken, hade han på dagen varit anställd ett halvsekel vid Höganäsbolaget.

Han var sysselsatt i faderns lantbruk till 1911 men sökte då arbete vid Skrombergaverken. Av det anställningskort han uppvisade, undertecknat av platschefen Edvard Lantz, framgick, att han började som pressläggare. Det dröjde endast halvvannat år, innan J. kom in på kontoret. Efter perioden 1922—19/5 1925, då han var placerad på Diverseavdelningens och Elektriska avdelningens kontor i Höganäs (inom parentes övertog sign. denna tjänst efter honom), har Avlöningskontoret i Skromberga varit hans arbetsplats.

J. skaffade sig under åren en ingående personalkännedom, och han var det verkliga oraklet, då det gällde de anställda vid Skrombergaverken. Som duktig sifferman har han också tagits i anspråk utanför den ordinarie tjänsten. J. är sålunda sedan ett kvartsekel revisor i kommunen, vidare kassör i pastoratskassan sedan två decennier och därjämte huvudman, siffergranskare och revisor i Ekeby Sparbank. Dessa uppdrag torde i fortsättningen utgöra en omtyckt sysselsättning för en man, som hela sitt liv "bollar" med siffror.

Fiske och resor

Ture Hultberg
Höganäs

Femtiofyra år vid Höganäsbolagets järnväg har nu pensionerade lokföraren Ture Hultberg, 67. Under denna långa tid har han haft många upplevelser på rullande hjul både i och utom tjänsten. Han tycker nämligen mycket om att resa. En annan uppskattad fritidssysselsättning är fiske.

— Min vagga stod i ett av husen framför gamla stadshuset utmed Storgatan, berättar H. Det låg då i Väsby församling. Jag hade inte fyllt 13 år, när jag fick anställning som växelpojke vid Bolagets järnväg. Vid 17 års ålder blev jag lokförare.

De svårigheter vi då hade att kämpa med i synnerhet under de stränga vintrar med bl.a. genom snön oframkomliga järnvägsspår, kan ingen i våra dagar göra sig en föreställning om. Det räckte sällan med den tidens 10 timmars arbetsdag, det blev oftast två skift och,

då sligbåtarna skulle lossas, ända till tre skift i följd. Nog inträffade det missöden, någon gång med mycket svåra följder, men denna intervju skall inte bli någon olyckskrönika.

Som pensionär får jag gott om tid att odla min reslust. 60-årsdagen firade jag för övrigt i Italien, har besökt Österrike och Tyskland, ett par gånger varit öster om järnridån. Numera träffas jag sällan hemma, slutar den reslige och vitale veteranen.

En jordbrukets man

Albert Sonesson
Höganäs

Född i Frillestad genomgick Albert Sonesson, 69, efter grundligt praktiskt jordbruksarbete och fullgjord värnplikt tvåårig lantbruksskola vid Alnarp. Tre års tjänst som ladufogde på Norra Knästorp vid Lund föregick anställningen 1919 som inspektör på Höganäsbolagets gård Steglinge, som han var trogen i över 40 år.

— Det har varit ett både intressant och omväxlande men ibland svårt arbete, berättar han. Jordens skötsel var på grund av lokala förhållanden besvärlig. Arealen skiftade mellan 350 och 484 tunnland. Antalet mjölkkor varierade mellan 65 och 128, och 36 hästar hade vi, när de var som flest.

— En mångfald odlingar förekom. Under andra världskriget bedrevs dygnet runt konsttorkning av produkter till kaffesurrogat och av luzernmjöl. Tidvis förekom i ganska stor utsträckning industri- och åkerikörslor.

Inspektorssysslan har helt krävt sin man, i stor utsträckning på bekostnad av fritiden. Det har därför inte blivit mycken tid över för uppdrag vid sidan av tjänsten. S. har dock varit ledamot av taxeringsnämnden och ordförande i uttagningsnämnden. Fortfarande är han överblockledare.

Tillsammans med sin maka njuter den gladlynte inspektoren nu sitt otium i sin centralt belägna fastighet i Höganäs. Omsorgen om denna jämte prydlig trädgård ger tillsammans med en del smärre förtroendeuppdrag lagom sysselsättning för att han skall känna trivsel på ålderns höst.

R.E.

KORPEN PÅ TREVLIG PRISTRÄFF

Ett 65-tal korpiddrottsmän vid Höganäsbolaget inklusive damer hade som avslutning på årets idrottsliga verksamhet den 20 okt. traditionell "pristräff", denna gång på Stads-hotellet i Höganäs.

"Idrottsbasen" Ragnar Engberg hälsade välkommen till bords och förrättade senare utdelning av priser för årets samtliga tävlingar. I anslutning därtill gav red. Engberg en resumé över de idrottsliga händelserna, av vilka fotbollsresan till Lübeck betecknades som höjdpunkten.

Kvällen förflöt sedan i kamratskapets och glädjens tecken med dans till Kajles orkester.

Verkstadsskolan trea i Höganäs korpfboll

Fem lag genomförde årets serie i korpfboll i Höganäs Korpiddrottsförbunds regi. Från Bolaget deltog från början Verktadsskolan, Gjuteriet, Kärlfabriken och Centralverks-taden, men de två sistnämnda lagen fullföljde inte tävlingen.

För verktadseleverna blev det en heder-sam tredjeplacering på samma poäng som tvåan och endast en poäng efter seriesegraren. "Gjutarna" hamnade sist i den mycket jämna serien.

Tor Nilsson bäst i korpfriddrott

Årets segrare i Höganäs Korpiddrottsför-bunds friddrottstävlingar blev Tor Nilsson,

Skrombergaverken tog i år sin första inteckning i statyetten i Gruvspelens fotbollserie. Man kan inte ta miste på glädjen hos skrombergagalagets "kapare" Ebbe Wiberg och lag-ledaren Torsten Nilsson, när redaktör Ragnar Engberg, t.v., på pristräffen överlämnar trofén.

Gjuteriet. Individuella segrar i 100 m, 1 500 m och spjut medverkade till hans sammanlagda segerpoäng 2327. På andra plats placerade

sig Stig Svensson, Plåtslagaren, varefter följde "labbspojkarna" Osten Clausson och Ulf Nordström. Ege

PERSONALNYTT

Dimitri Argyriades har utsetts till chefsmetallurg vid Hoeganaes Sponge Iron Corp., Riverton. Han kvarstår dessutom som produktionschef för atomiseringsanläggningen.

Mr. Dimitri Argyriades, formerly Manager, Alloy Department, succeeds Mr. Holmes as Chief Metallurgist at Hoeganaes Sponge Iron Corp., Riverton. Besides he remains Production Manager of the Atomisation Plant.

Enar Askeröth, ingenjör, handhar från den 15 oktober direkt under övering. W Cronström all produktion och utveckling av rör och stengods i såväl Höganäs som Skromberga.

Hans Ax, ingenjör, har utsetts att från den 1 januari 1962 vara försäljningschef och VD:s ställföreträdare vid Höganäsbolagets Stockholmskontor AB.

Kjell Björklund, civilingenjör, tillträdde den 1 oktober befattningen som chefsforskare, Avd. keramisk forskning, Central-laboratoriet, Höganäs.

Ross Holmes, tidigare chefsmetallurg, har utnämnts till försäljningschef vid Hoeganaes Sponge Iron Corp., Riverton.

Mr. Ross Holmes, formerly Chief Metallurgist, has been appointed General Sales Manager in Riverton.

Arne Quist, ingenjör, har anställts som serviceingenjör, varugrupp Metallurgiska produkter, Försäljningsavd., Höganäs.

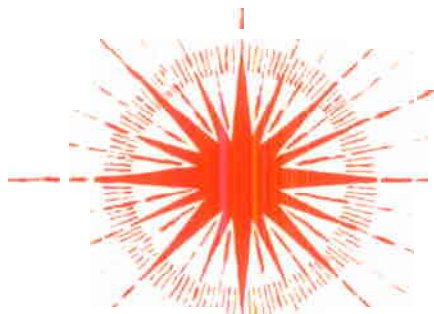
KOM IHÅG ATT ANMÄLA ADRESSFÖRÄNDRING!

*Det bläser en storm över världen;
den ökar för varje dag.
En bitande motvind på färden,
som stryper vart andetag.*

*Dess nålvassa, isande kyla
den pinar mig halvt ihjäl.
Förgäves försöker jag skylla
och värma min frusna själ.*

*Nu börjar det också att skymma.
Hör rovdjurens besa skratt.
All ondska, som jorden kan rymma,
har stormanöver i natt.*

*Jag trevar i mörkret och sakta
jag stapplar en stenig väg.
Och ögon, som eldkulor, vakta
så glupskt mina trötta steg.*

*Blås storm — till dess krafterna tryta.
Kom mörker — den sista natt.
Ni rovdjur — fortsatt ni att ryta
tills rösten blir bes och matt.*

*Ty kanske, fast ögonen svida
av virvlande damm och grus,
en fredens stjärna syns sprida
ett välkommet, vänligt ljus.*

*Mitt mål, som i fjärran ses vinka,
jag ännu har kraft att nå.
Och stjärnan må blinka och blinka,
då ser jag så bra att gå.*

*Så brinn då, du falnande gnista
av hopp. Du var länge svag.
Håll ut. Denna natt är den sista.
I morgon är fredens dag.*

STORMEN

av

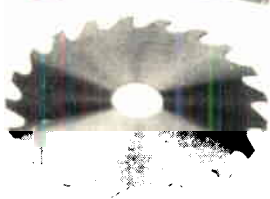
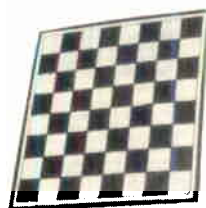
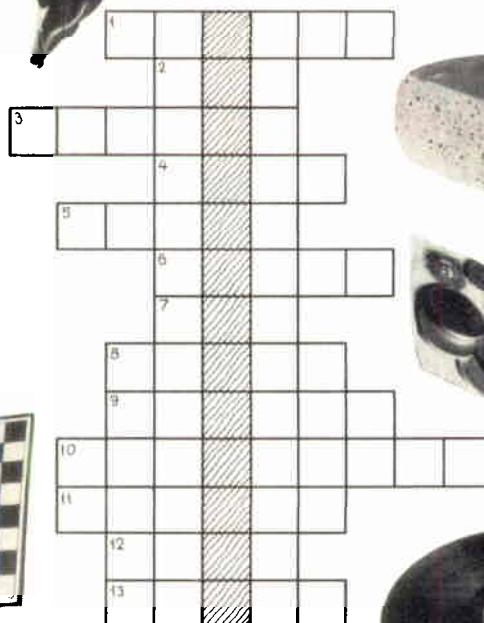
EVALD JOHANSSON

Här kommer ännu ett korsord av den "nya" typ, som blev så populär i förra julnumret. Denna gång är det 13 ledord och lika många bilder i ett visst vitsigt samband. Om de vågräta orden är riktiga, framträder i den skuggade lodräta raden ett ord, som dels är en benämning på ett av företagets tillverkningsobjekt, dels är något som man kan ha om företaget.

Lösningar märkta "Julbildgåta" och skrivna på särskilt papper skall vara Red. för "Brännpunkten" tillhanda senast den 15 jan. 1962. *Julbildgåtan skall inte klippas ut.* Fem priser på 25, 20, 15, 10 och 5 kr. delas ut, och resultatet av tävlingen avslöjas i nästa nummer. Lycka till!

1. Trött	8. Utschassade
2. Problem	9. Låga
3. Ljuda	10. Är vacker och
4. Hugg	charmfull, sägs det
5. Kunglig huvudsak	11. Facit
6. Omsättes kanske	12. Mitt i nian
7. På kompass	13. Rop

SUMMARY

THE HÖGANÄS GROUP has plants and offices in a score of places at home and abroad. The leading article in this issue deals with Slipmaterial-Naxos and particularly with its sales office in Gothenburg, which lies on the west coast and is Sweden's second largest city.

BALLOON HOUSES OF PLASTIC FABRIC have been put into operation at Höganäs as store-houses for ironpowder. The half-cylindrical balloon houses each have a floor area of 12×40 meters (40×131 feet) and a height of 6 meters (20 feet). Only a 1.5 hp. motor is required to drive the 1400 r.p.m. fan, which runs continuously to keep the balloon house inflated. An airlock contains electrically operated shutters which prevent loss of air during entrance and exit.

AFTER THE HÖGANÄS MINE was closed on September 15th, the mine employees and recently pensioned miners, in all about 80, were invited to a get-together. The occasion was marked by the fine spirit which is always shown by the miners. A number of them continue their work in another of the group's mines, but the others have been transferred to other departments.

THE COURSES IN FIRE-PROOF BRICK LAYING, which were introduced by the Höganäs group in 1954, have received lively support from participants in the industry over the whole of Scandinavia. This year the course had to be doubled, with altogether 40 members. The course programme includes both theoretical and practical instruction.

A PRODUCTION SHOP of 4300 m² (46000 sq.ft.) has been built at Slipmaterial-Naxos in Västervik. It forms a stage in the present rationalizing and expansion of production. Among other equipment in the shop is a new tunnel kiln.

HANDÖLS TÄLJSTENS AB, the Höganäs group's subsidiary company in Jämtland in N. Sweden, has begun the erection of a crushing plant for olivine stone. The building, which has been blasted out from the mountain, has four storeys and a total height of 22.6 meters (75 feet).

AN ART LOTTERY is arranged twice each year by the staff association Tjänstemannaföreningen at Höganäs. Members have one draw for each paid share, and they may choose from various art forms such as oil paintings, water colours, hand-dyed fabrics, ceramics etc. The programme includes addresses on art, films etc.

UNIQUE HÖGANÄS MEDALLIONS minted 100 years ago, have been found during a search of Höganäs archives. Höganäs Stenkolnsverk had the medallions made as a reward to employees for long and faithful service. They have lain forgotten in an iron box in which, circumstances suggest, they were put away about half a century ago.

MANY FOREIGNERS are employed at the Höganäs group's mines, and they form at present about 30 percent of the working force in the mines. The latest addition was about 30 men from Yugoslavia who came from the transit camp in Malmö.

TEAM SPORTSMEN within the group have had their traditional closing ceremony with prize-giving. Ladies were also invited. After supper there was dancing and an entertainment. It was a genial and friendly finish to a comprehensive and sporting year of activity.

ZUSAMMENFASSUNG

DER HÖGANÄS-KONZERN besitzt Anlagen und Geschäftsstellen an ungefähr 20 verschiedenen Orten im In- und Ausland. Der Hauptartikel dieser Nummer beschäftigt sich mit der zum Konzern gehörenden AB Slipmaterial-Naxos oder, genauer gesagt, mit ihrer Verkaufsniederlage in Göttingen, der an der Westküste liegenden zweitgrößten Stadt Schwedens.

BALLONHÄUSER AUS KUNSTSTOFFGEWEBE sind bei der Höganäs-Gesellschaft in Höganäs als Lagerräume für Eisenpulver in Gebrauch genommen worden. Die halb-zylindrischen Ballonhäuser haben je eine Bodenfläche von 12×40 Metern und eine Höhe von 6 Metern. Ein Motor mit 1 1/2 PS genügt, um den Ventilator von 1400 Umdrehungen per Minute anzutreiben, der dauernd im Betrieb ist, damit die Ballonhäuser aufgespannt bleiben. Eine Schleuse mit elektrisch manövrierten Vorhängen verhindert, daß die Luft beim Ein- und Ausfahren entweicht.

NACHDEM DIE KOHLENGRUBE IN HÖGANÄS am 15. September stillgelegt worden war, hatte man die in der Grube beschäftigten sowie die während der letzten Jahre in den Ruhestand getretenen Grubenleute — insges. ungefähr 80 Personen — zu einem gemütlichen Zusammensein eingeladen. Der vorbildliche Kameradschaftsgeist, der die Grubenleute stets ausgezeichnet hat, ließ dieses Fest zu einem besonderen Erlebnis werden. Ein Teil der Angestellten nimmt die Arbeit in einer anderen Grube der Gesellschaft auf, während die übrigen in den Fabriken arbeiten.

DIE LEHRGÄNGE IM MAUERN FEUERFESTER GEFÜGE, die 1954 bei der Höganäs-Gesellschaft eingeführt wurden, haben lebhaften Anklang bei den Teilnehmern aus Industrieunternehmen des ganzen Nordens gefunden. In diesem Jahr mußte der Lehrgang mit insgesamt 40 Teilnehmern zweimal abgehalten werden. Das Programm des Lehrgangs umfaßt sowohl theoretischen wie praktischen Unterricht.

EIN FABRIKGEBÄUDE MIT EINER FLÄCHE VON 4300 m² ist bei der AB Slipmaterial-Naxos in Västervik errichtet worden. Dieses neue Gebäude soll im Einklang mit der laufenden Rationalisierung dem Ausbau der Produktion dienen. Es soll dort u.a. ein neuer Tunnelofen aufgebaut werden.

HANDÖLS TÄLJSTENS AB, die in Jämtland in Nordschweden gelegene Tochtergesellschaft der Höganäs-Billesholms AB, ist dabei, eine Zerkleinerungsanlage für Olivinstein zu bauen. Das Gebäude, das in den Berg hineingesprengt wird, hat 4 Stockwerke und ist 22,6 Meter hoch.

EINE VERLOSUNG VON KUNSTWERKEN wird zweimal im Jahr vom Beamtenverein der Höganäs-Gesellschaft veranstaltet. Die Mitglieder nehmen je nach Anzahl der von ihnen bezahlten Anteile an den Verlosungen teil und dürfen — wenn sie gewinnen — zwischen verschiedenen Kunstwerken, wie Ölgemälden, Aquarellen, Keramik u.s.w., wählen. Im Zusammenhang mit den Verlosungen gibt es auch Vorträge über Kunst, Film u.s.w. sowie andere Programmpunkte.

EINZIGARTIGE MEDAILLEN, die vor 100 Jahren geprägt wurden, haben sich im Archiv angefundenes. Sie wurden seiner Zeit im Auftrage des Höganäs Steinkohlenwerks angefertigt zwecks Belohnung der Angestellten nach langem, treuem Dienst. Sie sind in einer eisernen Truhe vergessen worden, in die sie — nach gewissen Umständen zu urteilen — vor ungefähr 50 Jahren gelegt worden waren.

VIELE AUSLÄNDER werden in den Gruben der Höganäs-Gesellschaft beschäftigt. Ihre Anzahl beträgt z.Zt. 30 % der Grubenbelegschaft. Der letzte Zuschuß bestand aus zirka 30 Jugoslawen, die aus einem Übergangslager in Malmö kamen.

DIE SPORTSLEUTE innerhalb der Gesellschaft feierten ihr traditionelles Abschlußfest mit Verteilung der Preise. Auch die Damen waren hierzu eingeladen. Nach dem Abendessen folgten Tanz und Unterhaltung. Es war ein gemütlicher und kameradschaftlicher Abschluß eines ereignisreichen Sportjahres.

HÖGANÄS